
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata

2018

Tartalom

<u>Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)</u>	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Demográfiai adatok	5
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	36
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	52
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	58
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	62
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	67
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	68
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	70
1. A HEP IT részletei.....	70
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	70
A beavatkozások megvalósítói.....	71
Jövőképünk.....	72
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	72
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	84
3. Megvalósítás.....	89
A megvalósítás előkészítése	89
A megvalósítás folyamata.....	89
Monitoring és visszacsatolás	91
Nyilvánosság	91
Érvényesülés, módosítás	92
4. Elfogadás módja és dátuma	94

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Kiszombor Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kiszombor a Dél-alföldi régióban, Csongrád megye déli, Magyarország délkeleti csücskében fekszik. A település a makói járáshoz tartozik, a község közigazgatási területe 6.300 ha. A Maros folyó bal partján, a Szegedről Nagylakra vezető 43-as főút mellett, Makótól 5 kilométerre helyezkedik el. Közlekedés-földrajzi fekvése nagyon kedvező, határmenti település, valamint az eurórégió két nagyvárosa Szeged és Temesvár között található. A község tömegközlekedéssel jól megközelíthető, rendszeres a Makó és Szeged között járó helyközi buszjárat, mely a településen halad át. A vasúti közlekedés jelenleg biztosított, de a korábbi vasúti forgalomhoz képest naponta csak két járat közlekedik Makó és Szeged között. Kerékpárral Makó felől kiépített kerékpárutakon lehet megközelíteni a települést.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Kiszombor története az őskortól eredeztethető, melyet a község határában feltárt régészeti leletek bizonyítanak. A falu a Csanád nemzetség egyik ősi birtoka volt, Zsigmond király mezővárosi rangot adományozott a településnek. Az 1528-ban kiadott első magyar térkép Zombar néven említi, a település 1857-től Kiszombor. A török hódoltságot követően a háborús pusztítás és az árvizek miatt a falu lakosainak nagy része elköltözött. A zombori uradalmat Oexel Mátyás József nagyszentmiklósi sörgyáros vásárolta meg 1781-ben. A település életében meghatározó szerepet töltött be az Oexel család, akik királyi engedéllyel később nemesi származásuk megtartása mellett a Rónay nevet viselték. Az ő gazdaságaik adtak munkát a zomboriaknak, az ő kúriáikban és kastélyukban folyó művészeti, politikai és társadalmi összejövetelek jelentették a község számára a kulturális életet.

Az 1848-49-es szabadságharcot követően kezdett felvirágozni a település. Ezekben az években épült ki a vasút, óvoda és iskola alapítására került sor. 1895-ben már nagyközséggé tartották számon.

A két világháborút követően a szocializmus éveiben sokat javult a község infrastruktúrája, bölcsőde épült, járdákat építettek és megvalósult a közvilágítás. A 70-es árvíz idején a belvíz hatalmas károkat okozott, a település lakásállományának több mint felét újra kellett építeni.

A rendszerváltást követően megalakult önkormányzat feladata napjainkban is a közszolgáltatások minőségének javítása, az intézmények korszerűsítése, fejlesztése, azokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.

A térség falusias jellegéből és mezőgazdasági termelési hagyományaiból adódóan a gazdasági szerkezetben meghatározó az agrárszektor, míg a szolgáltató ágazat aránya a vállalkozások tekintetében alacsony. A község turisztikai szempontból kedvező adottságokkal rendelkezik, mivel Kiszombor műemlékekben és műemlék jellegű épületekben gazdag település. Kiemelt jelentőségű az Árpád-kori körtemplom, a Rotunda és a hozzá tartozó római katolikus templom. Szintén említést érdemel a Rónay-család kastélyépülete, a Rónai kúria (Gólyafészek vendéglő) valamint a korábban magtárolásra használt épületek.

Kiszombor a Makói kistérségbe tartozik, mely a 311/2007. (XI.17.) Kormányrendelet alapján – az életminőségi, gazdasági-fejlettségi komplex mutató, valamint a népsűrűség, a mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya alapján – a területfejlesztés szempontjából kedvezményezett térségnek számít.

A lakosság közművekkel való ellátottsága megfelelő, a településen a vezetékes gázhálózat kiépített, az áramellátás és az ivóvízellátás teljeskörűen biztosított. A települési kommunális hulladék elszállítása heti rendszerességgel biztosított, a rászorultak hulladékszállítási kedvezményben részesülnek. A településen hulladékudvar működik, ahol a lakosság elhelyezheti a szelektíven gyűjtött hulladékot.

A község életében fontos szerepe van a térségi kapcsolatrendszernek. Az együttműködések során hatékonyabban és költségtakarékosabban látható el több közszolgáltatás.

A Makói Kistérség Többcélú Társulásának Makó után a második legnagyobb települése, egyben mikrotérségi székhely is. A kistérségi társulás keretein belül látja el az orvosi ügyeleti, belső ellenőrzési feladatokat.

A Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény keretein belül kerül ellátásra a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, az idősek nappali ellátása, a gyermekjóléti szolgálat, valamint a bölcsődei ellátás. Az óvodai ellátást a Kiszombor Nagyközség Önkormányzata által fenntartott Kiszombori Karátson Emília intézménye útján látja el.

2013. január 01. napjától a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ vette át az általános iskola fenntartásával kapcsolatos feladatokat, mivel ettől az időponttól a Nkt. 74. § (1) bekezdése szerint az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

Közművelődési feladatok ellátását a helyi könyvtárban és a művelődési házban folyó szakmai munka biztosítja. A könyvtár a helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújt. A művelődési ház a már megszokott rendezvények szervezésével igyekszik növelni a lakosság aktivitását. A rendezvények szervezésében, lebonyolításában nagy szerepet vállalnak a helyi civil szervezetek.

A településen roma nemzetiségi önkormányzat működik a 2011. évi CLXXIX. törvény alapján. A nemzetiségi önkormányzat ellátja a nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat, mely szerint biztosítja a közösséget megillető jogok érvényesítését, a nemzetiségek érdekeinek védelmét, képviselését. A nemzetiségi önkormányzat önállóan intézkedik a feladatkörébe és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyekben.

Településünk 2014-ben és 2016-ben is sikeresen pályázott az adósságkonszolidációban nem részesült települési önkormányzatok fejlesztéseinek támogatására. E pályázat révén sikerült felújítani és akadálymentesíteni a művelődési házat és a közösségi könyvtárat. Korszerű körülményeket sikerült teremteni az idősek nappali ellátását biztosító intézményben, a védőnői körzetben. A felújításnak köszönhetően a mai elvárásoknak magasan megfelelő tálaló konyha került kialakításra az óvodában.)

Belterületen az alapvető közműellátottság – így a vezetékes gáz-, villany-, szennyvízszolgáltatás – biztosított.

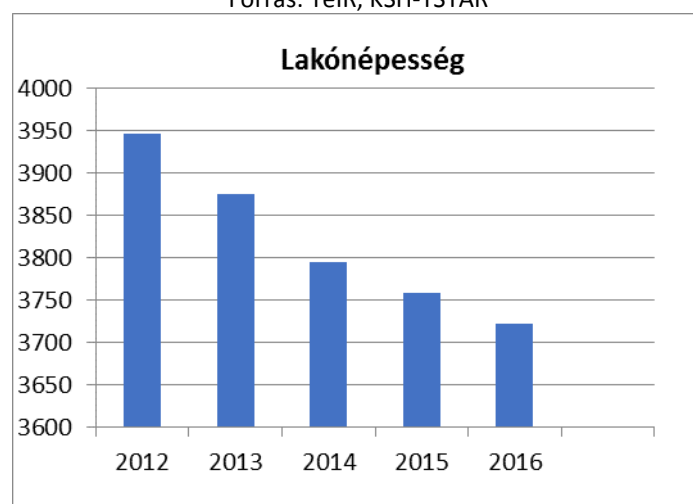
Demográfiai adatok

Kiszombor állandó lakossága 2017. december 31-én 3.887 fő.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2012	3946	99%
2013	3875	98%
2014	3795	98%
2015	3759	99%
2016	3722	99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

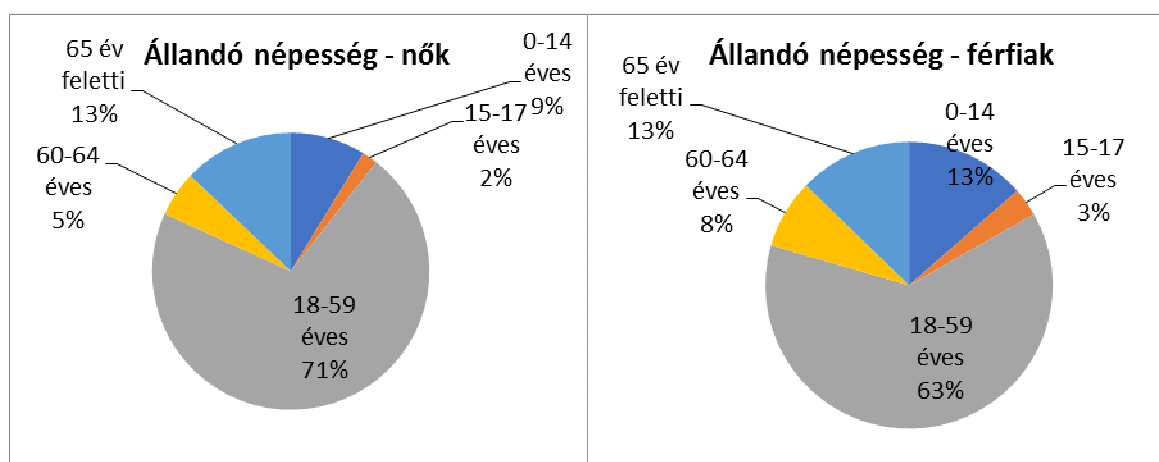
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti adatokból megállapítható, hogy Kiszombor folyamatosan csökken, 2012. és 2016. év között 224 fővel.

2. számú táblázat - Állandó népesség (2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	1 984	1 945	3 929	50,50%	49,50%
0-2 évesek				%	
0-14 éves	281	264	545	7,15%	6,72%
15-17 éves	58	62	120	1,48%	1,58%
18-59 éves	2282	1220	3 502	58,08%	31,05%
60-64 éves	170	151	321	4,33%	3,84%
65 év feletti	413	248	661	10,51%	6,31%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

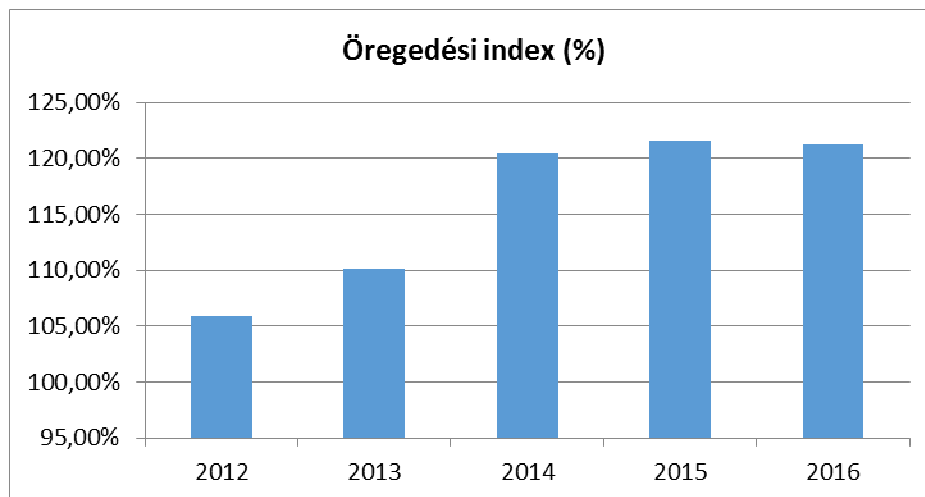
A 2. sz. táblázat, illetve a kördiagramok a 2016. évi állandó népesség (bejelentett állandó népesség) adatait tartalmazza, korosztályos és nemenkénti bontásban. A táblázatból és a kördiagramokból megállapítható, hogy míg a 0-14 éves gyermekek és a 18-64 éves korosztályok tekintetében kiegyenlített 60-64 éves korosztály tekintetében nincs, úgy a 65 év feletti korosztály esetében jelentős aránykülönbség tapasztalható a férfi és a női lakosság létszáma között. Jellemző, hogy a 0-18 évesek aránya csökken, a lakosság elöregedése tapasztalható.

A lakosság nemenkénti összetétele. A 15-17 éves fiatalok között nagyobb számban jelennek meg a férfiak. Megfigyelhető azonban, hogy a 65 év felettek esetében már jóval magasabb a nők aránya.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	624	589	105,94%
2013	644	585	110,09%
2014	661	549	120,40%
2015	665	547	121,57%
2016	661	545	121,28%

Forrás: TEIR, népességnylvántartó

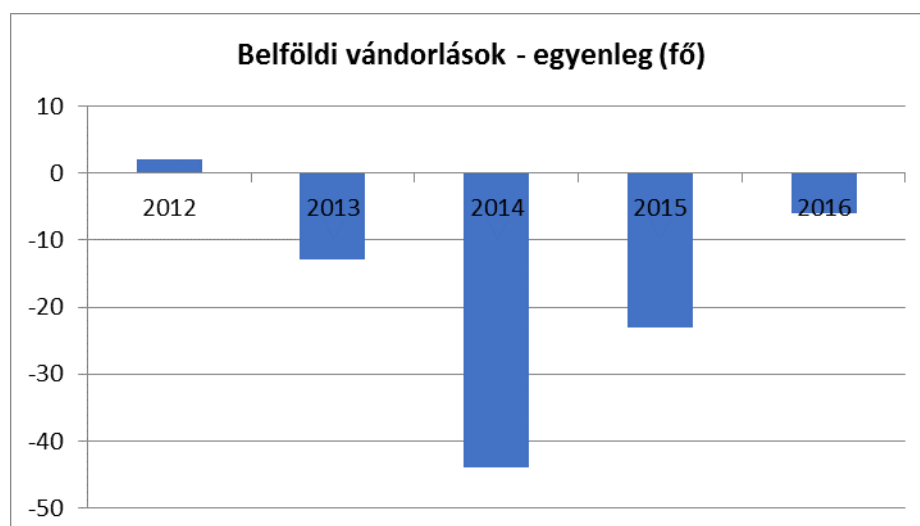

Az öregedési index azt jelzi, hogy az állandó lakosok közül 100 fő 14 év alatti gyermekre hány fő 65 év feletti lakos jut. Az utóbbi évek adataiból megállapítható, hogy a település öregedési indexe 2015-ig növekvő tendenciát mutat. Az országos és a megyei adatokhoz képest Kiszombor település mutatói alacsonyabbak. A 2016-os év során a születések száma jelentősen megnőtt, így javult az öregedési index is. A jelenleg ismert adatok alapján azonban nem várható további csökkenés.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	64	62	2	0,5
2013	74	87	-13	-3,2
2014	42	86	-44	-11,02
2015	65	88	-23	-5,81
2016	112	118	-6	-1,53

Forrás: TEIR

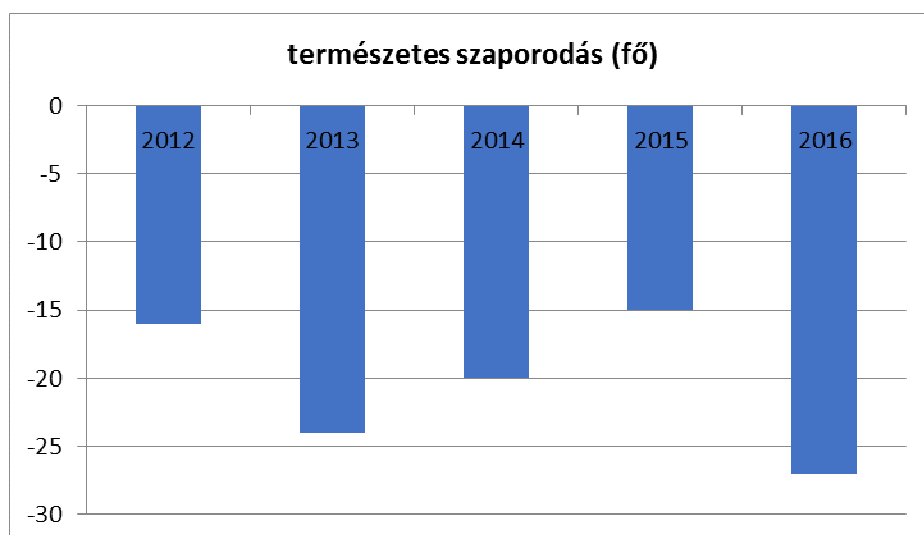

Az összegyűjtött adatok alapján megállapítható, hogy a belföldi vándorlások egyenlege negatív tartományban mozog. Kedvező változás tapasztalható abban, hogy évről-évre csökken az odavándorlások és az elvándorlások közötti mutatószám.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	39	55	-16
2013	25	49	-24
2014	30	50	-20
2015	32	47	-15
2016	29	56	-27

Forrás: TEIR, népességnyelvántartó

A természetes szaporodás mutatószámai az élve születések száma és a halálozások száma alapján kerültek meghatározásra. 2012-2016 között az élve születések és a halálozások statisztikai adatai negatív eredményeket mutatnak. Az elmúlt év során jelentősen nőtt a két mutatószám között eltérés, ami kedvezőtlenül hatott a mutatószám alakulására. A jelenlegi adatok ismeretében a továbbiakban sem lehet a jövőre nézve növekedő tendenciára számítani.

Értékeink, küldetésünk

Esélyegyenlőség alatt értjük az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, a hátrányos megkülönböztetés, a diszkrimináció tilalmát. Mindenkinek esélyt kell biztosítani a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréshez.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata elhivatott az esélyegyenlőség előmozdítása, az egyenlő bánásmód biztosítása iránt. Kötelező és önként vállalt feladatai ellátása során lehetőségeihez mérten törekszik a célcsoportok problémáinak megoldására. Az önkormányzat és intézményei maradéktalanul betartják az egyenlő bánásmódra vonatkozó uniós és hazai jogszabályokat. Esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységei során mindent megtesz a lakosság szemléletváltásának elősegítése érdekében. Az

előbbiekben említett gondolkodásmódot munkáltatói, intézményfenntartói jogkörében a szolgáltatások nyújtása során példamutatással igyekszik formálni, elősegíteni.

Az önkormányzat fontos feladatai közé tartozik az ismét kedvezően alakuló demográfiai folyamat megtartása és erősítése. Az önkormányzat intézményeinek folyamatos korszerűsítése, karbantartása, melynek következtében javul a közszolgáltatás minősége, az egyenlő hozzáférés biztosítása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terv (HEP IT) célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete törvényben kapott felhatalmazás alapján több, a célcsoport tagjait érintő rendeletet alkotott.

17/2008. (VI. 4.) KKÖT rendelet az újszülöttek támogatásáról

A képviselő-testület Kiszombor népességét növelő újszülött lakói számára alkotta a rendeletet, mely szerint rászorultságtól függetlenül minden újszülött gyermek egyszeri pénzbeli támogatásban részesül. A támogatás feltétele, hogy a születés időpontjában a szülők Kiszombor község közigazgatási területén állandó bejelentett lakcímmel rendelkezzenek.

9/2012. (III. 28.) KNÖT rendelet a gyermekétkeztetés térítési díjáról és a bölcsődei napközbeni ellátásáért fizetendő intézményi térítési díjról

A rendelet meghatározza a bölcsőde, az óvoda és iskola intézményekben a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés igénybevételeért fizetendő napi térítési díj összegét. Kiszombor Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a bölcsődei ellátás esetében napi gondozási díjat nem számít fel.

Szociális célú tűzifa támogatás

A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet 18. a helyi önkormányzatok szociális célú tüzelőanyag vásárlásához kapcsolódó kiegészítő támogatásának jogcímében foglaltakra tekintettel 2016. évben 157 erdei m³ tűzifa

került megvásárlásra Kiszomboron, melyet legkésőbb 2017. február 15-ig kellett kiosztani és eljuttatni a jogosultakhoz.

Mezőgazdasági terménysegély:

Az Önkormányzat a „járási startmunka mintaprogram” mezőgazdasági programeleme keretében különböző mezőgazdasági terményeket termelt 2017. évben.

A pályázati program szerint a megtermelt terményt elsősorban az önkormányzat saját konyhái nyersanyag szükségletének kielégítésére kell felhasználni (közvetlenül friss állapotban, vagy tartósítás útján), az ezután fennmaradó felesleget szociális alapon rászorultak részre lehet kiosztani (átmeneti segélyként és képviselő-testületi döntés alapján támogatásként) vagy esetleg értékesíthető. A megtermelt termények hosszabb idejű raktározása jelentős állagromlást eredményez. A bölcsődekonyhai hasznosítás, feldolgozás után fennmaradó többlet mielőbbi kiosztásáról gondoskodni kell, ezért indokolt az érés ütemében történő, folyamatos felhasználásról szociális rászorultsági alapon gondoskodni.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének a természetben nyújtott mezőgazdasági terménysegélyről szóló 11/2015.(VII. 2.) önkormányzati rendelete alapján 2017. évben - júniustól októberig - a termények érésének, betakarításának az ütemében természetbeni támogatásként a polgármester 374 határozata alapján tudunk ilyen módon természetbeni juttatást adni.

Tanév, nevelési év kezdetének támogatása:

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a tanév, nevelési év kezdetének, valamint az intézményi gyermekétkeztetés díjának támogatásáról szóló 16/2015.(VIII. 26.) önkormányzati rendelete alapján a 2017. évben szülők által augusztus és szeptember hónapban benyújtott kérelmek alapján 282 család 456 gyermeke jogán részesült a tanév, nevelési év kezdetének támogatásában. A gyermekek közül 375 általános, vagy közép fokú intézményben 91 gyermek a kiszombori óvodában kezdte meg a tanévet.

Az iskolai oktatási év kezdetére megállapított támogatás mértéke 8.000,- Ft gyermekenként.

Az óvodai nevelési év kezdetére megállapított támogatás mértéke 5.000,- Ft/gyermekeként.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

2014-2019. évi gazdasági program

Kiszombor Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. évben elfogadta a település 2014-2019. évekre vonatkozó gazdasági programját. Kiemelt feladatként jelenik meg a foglalkoztatás elősegítése, a munkahelyek teremtése, a közmunkaprogram folytatása. A programban megfogalmazásra került az egyházakkal és a településen működő civil szervezetekkel való együttműködés, a meglévő kapcsolatok erősítése. Megkülönböztetett figyelmet kapnak a gyermekek, az ifjúságügy.

A gazdasági program középtávú fejlesztési terveiben az infrastrukturális fejlesztések között megjelennek az akadálymentesítésre vonatkozó célkitűzések, amelyek megkönnyítenék a fogyatékkal élők és idősek életvitelét. Lényeges elemei a programnak a szociális helyzet javítására és az egészségtudatos életmód tudatosítására vonatkozó tervek. Ezek között szerepel a megélhetés segítésére vonatkozó pályázat támogatása, melyben a roma és a hátrányos helyzetű lakosság a célcsoport valamint a közhasznú foglalkoztatás bővítése.

A tervek megvalósításával célja a településnek, hogy nyugodt, biztonságos otthont nyújtson a fiataloknak és időseknek egyaránt. A gondoskodással, odafigyeléssel törekvéseket fogalmaz meg az értékteremtésre, a demográfiai folyamatok kedvező irányú befolyásolására.

Szociális szolgáltatástervezési koncepció

A település szolgáltatástervezési koncepciójában bemutatásra kerül a szociális szolgáltatások kiépítettsége, az önkormányzat feladat-ellátási kötelezettségének teljesítése. Meghatározásra került a jövőkép, az intézményrendszer korszerűsítésére vonatkozó tervek valamint a stratégiai elképzelések.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete elfogadta a Csongrád Megyei Önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepcióját, mely a megye egészére kiterjed. Tartalmazza a szociális szolgáltatások helyzetelemzését valamint a jövőre vonatkozó fejlesztési irányt.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának esélyegyenlőségi terve

Az önkormányzattal és az önkormányzat intézményeivel jogviszonyban álló munkavállalók hátrányos helyzetű tagjaira vonatkozóan esélyegyenlőségi terv kidolgozására került sor. A dokumentáció tartalmazza az egyenlő bánásmód követelményeit, az esélyegyenlőségi célokat és a célkitűzések elérése érdekében felmerülő feladatokat.

Településrendezési terv, településszerkezeti terv

A településrendezési terv, településszerkezeti terv tartalmazza az ismert előzmények, adottságok alapján megfogalmazott fejlesztési célokat, rendezési javaslatokat. Részletezi a terület felhasználást, a település szerkezetének változását, fejlesztését. Megfogalmazza a tájrendezési, környezetvédelmi, településképi és egyéb értékvédelmi feladatokat. A terv készítése és módosítása az országos településrendezési és építési követelmények figyelembevételével történt.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata fontosnak tartja az együttműködést a térségben lévő településekkel. Az önkormányzati feladatok egy részét önállóan nem, vagy csak nehézkesen lehetne megoldani. Mindenképpen költségtakarékos és hatékony megoldásnak bizonyult az évek során a társulások keretében ellátott kötelező és önként vállalt közszolgáltatások biztosítása.

A célcsoportokat közvetlenül érintő közszolgáltatások közül az orvosi ügyeleti és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatokat látja el a Makói Kistérségi Társulással együttműködésben. Ezen kívül a belső ellenőrzési feladatot látja el a kistérségi társulás keretében, mely csak közvetett módon kapcsolódik a célcsoport tagjaihoz.

A Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény látja el a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, az idősek nappali ellátása, a gyermekjóléti szolgálat, valamint a bölcsődei ellátás feladatokat. Kiszombor Nagyközség Önkormányzata által fenntartott Kiszombori Karátson Emília Óvoda intézménye útján biztosítja Kiszombor számára az óvodai ellátást.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során a helyzetelemzés alapjául szolgáló adatokat javarészt a TEIR adatbázisból és a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük ki. A TEIR adatbázisból nyert adatok esetében a 2016. évi népszámlálás adatai elérhetők, azonban 2017. évi adatok nem állnak rendelkezésre.

A helyi adatgyűjtések során egyrészt a rendelkezésre álló statisztikai adatszolgáltatásokat vettük alapul, másrészt pedig a szakemberek, a szakterülettel foglalkozó munkatársak ismereteit. Az adatszolgáltatásban segítséget nyújtottak az intézményvezetők valamint a civil szervezetek képviselői.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység fogalmával – mely szerint valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek – egyre gyakrabban találkozunk a hétköznapi élet során, míg korábban csak a szociológia tudományából volt ismert. 2016-ban a teljes népesség 13,4%-a, 1

millió 293 ezer ember élt a szegénységi küszöb alatti jövedelemből, 105 ezerrel kevesebben, mint 2015-ben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségben élőket. A mélyszegénység összetett jelenség, melyet többek között a társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli hiányosságok és az alacsony szintű foglalkoztatottság okozza, kialakulása súlyos megélhetési zavarokhoz vezet.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen élők jövedelmi viszonyainak vizsgálata során a településre vonatkozóan a gépjárművek számát, a lakbér és közüzemi díj hátralékok összegét, valamint a kommunális adó befizetését vettük alapul.

Kiszombor nagyközség esetében az egy adózóra jutó személyi jövedelemadó összege 175 ezer forint. Ez az összeg az országos átlagtól megközelítőleg 10%-kal marad el, mely a vizsgált időszakban 196 ezer forint. A városok figyelmen kívül hagyásával a Dél-alföldi régió, Csongrád megye és a Makói kistérség települései között nem számít alacsonynak az egy adózóra jutó személyi jövedelemadó összege, azonban az adózók felének a jövedelme nem éri el minimálbér összegét.

A gépjárműadóval kapcsolatos nyilvántartások alapján a településen 2018. január 1. napján 1032 db személygépkocsit tartanak számon, amely 86-tal több, mint a 2017. január 1. napján meglévő állomány. A lakosság körében 3,7 főre jut egy személygépkocsi, mely adat nagyjából megfelel az országos átlagnak. Az elmúlt évek adatai alapján az is megállapítható, hogy az adóztatott gépjárművek száma évente nő.

Az önkormányzat saját bevételeinek alakulásából is vonhatunk le következtetéseket a lakosok jövedelmi helyzetére vonatkozóan. Az önkormányzati lakbérek és a többszámlázandó közüzemi díjak tekintetében a fizetési hajlandóság néhány kivételtől eltekintve jónak minősíthető. Ugyan folyamatosan van kimutatható hátralék a vevők részéről, de ez jellemzően mindig ugyanazon bérlők hátralékából adódik.

A szemétszállítási díj adók módjára behajtandó köztartozás, a Kiszomboron mutatkozó hátralékállomány jelentős. Ez azonban sok esetben nem vezethető vissza a jövedelmi, vagyoni helyzetre.

A 2012. évben bevezetett magánszemélyek kommunális adója adónemben a lakosság teljesítette adófizetési kötelezettségét, a nyilvántartott hátralékkal rendelkezők száma nem jelentős.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) 8. §-a alapján külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. A mutatószámok elemzésénél a rendelkezésre álló adatainkat összevetjük az országos adatokkal is.

3.2.1 Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A Központi Statisztikai Hivatal tájékoztatása szerint a 2017. szeptember–novemberi időszakban a munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 30 ezer fővel, 178 ezerre csökkent. Ez azt jelenti, hogy a munkanélküliségi ráta 3,8 százalékos.

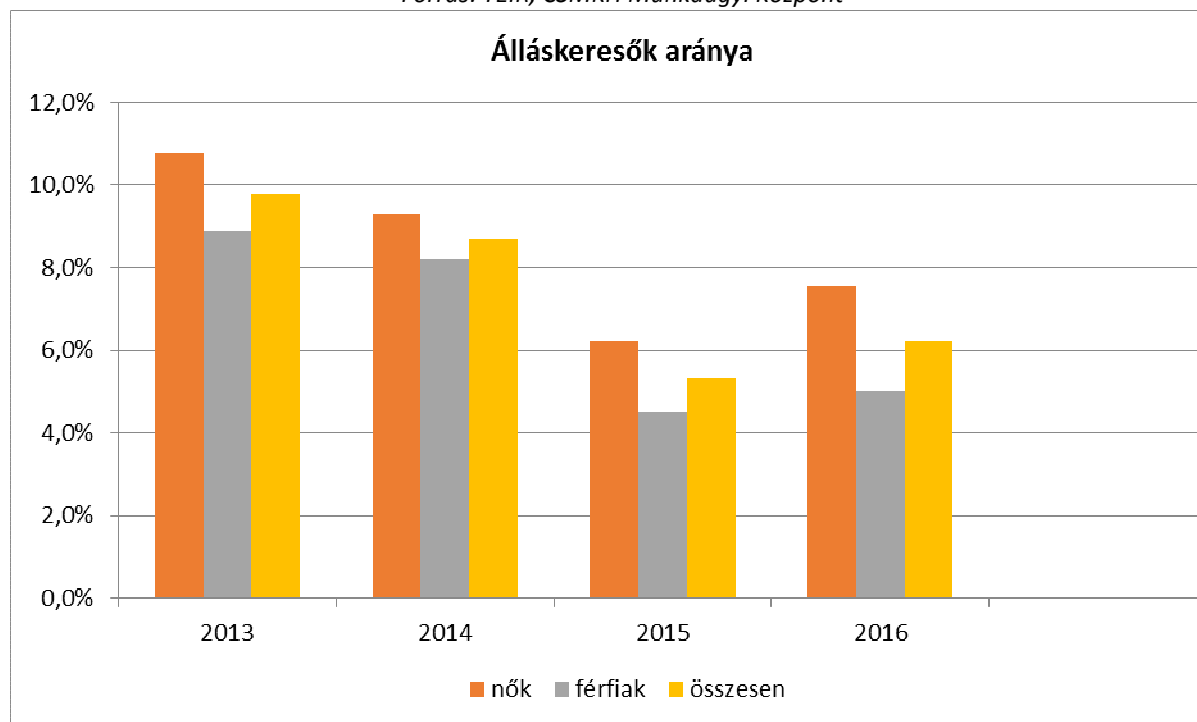
A foglalkoztatáspolitikának továbbra is az a célja és feladata, hogy tovább növelje a foglalkoztatási szintet és csökkentse az inaktivitást.

A munkanélküliség, álláskereső jelensége Kiszomboron is éppen úgy jelentkezik, mint más régiókban. Az alábbiakban kimutatott adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma és ez miként változott az elmúlt években. Lényeges a férfiakra és nőkre vonatkozó adatok összevetése, a nemek aránya a vizsgált területeken.

3.2.1. számú táblázat – Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2013	1 350	1 475	2 825	146	10,8%	131	8,9%	277	9,8%
2014	1 318	1 463	2 781	122	9,3%	120	8,2%	242	8,7%
2015	1 293	1 455	2 748	81	6,2%	66	4,5%	146	5,3%
2016	1 290	1 433	2 723	97	7,5%	72	5,0%	169	6,2%

Forrás: TEIR, CSMKH Munkaügyi Központ

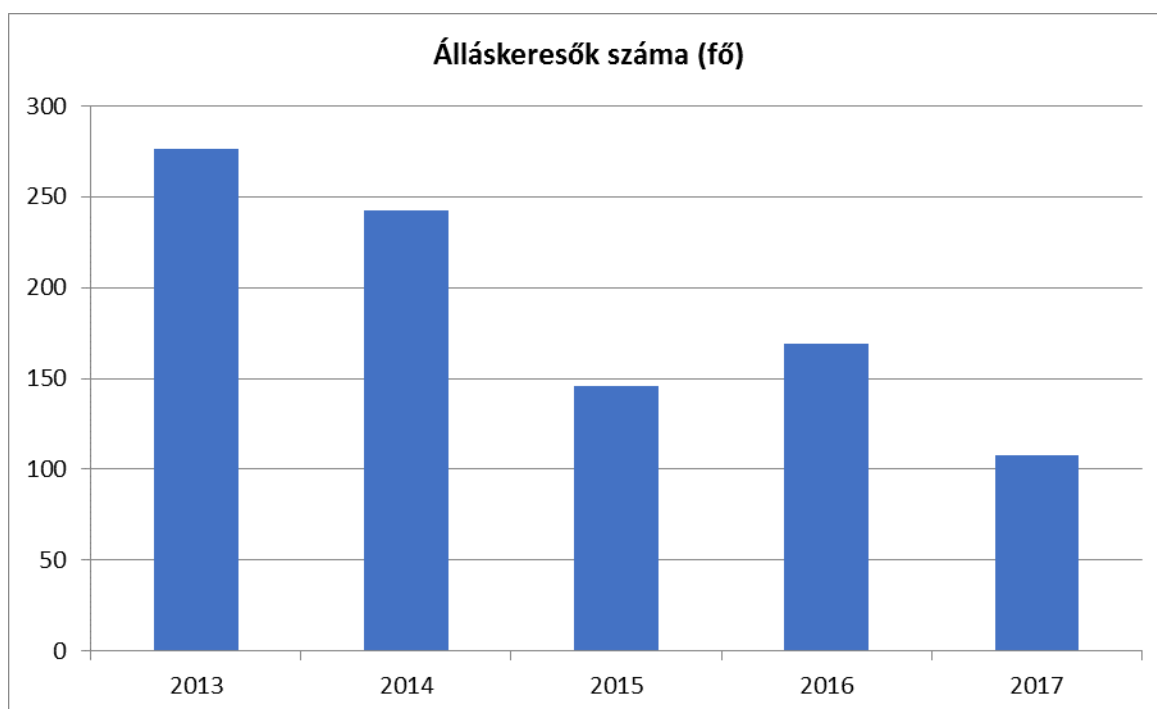

A KSH elemzése szerint a nyilvántartott álláskeresők számának érzékelhető csökkenése országos szinten 2013-ban kezdődött. A Dél-Alföldi régióban is hasonló tendencia indult el. Az elmúlt években Kiszomboron - követve a regionális tendenciát - a nyilvántartott álláskeresők aránya az összes munkaképes lakónépességhez képest 2/3-ára csökkent. A nemek közötti arányokat tekintve a férfiak esetében a 15-64 év közötti lakónépesség 5%-a, a nők esetében pedig ugyanezen korcsoport 7,5%-a nyilvántartott álláskereső.

3.2.2. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskereső száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		276,5	242,25	146	169	108
20 év alatti	Fő	10	7	4	7	2
	%	3,5%	2,9%	2,6%	4,1%	2,1%
20-24 év	Fő	37	26	17	18	10
	%	13,3%	10,7%	11,8%	10,4%	9,5%
25-29 év	Fő	27	24	16	12	9
	%	9,7%	10,0%	10,8%	7,2%	8,3%
30-34 év	Fő	24	25	10	18	5
	%	8,5%	10,2%	7,0%	10,4%	4,6%
35-39 év	Fő	29	23	15	15	6
	%	10,6%	9,4%	9,9%	8,6%	5,1%
40-44 év	Fő	32	28	17	19	10
	%	11,7%	11,7%	11,3%	11,1%	9,0%
45-49 év	Fő	38	29	14	23	16
	%	13,7%	11,9%	9,6%	13,8%	14,6%
50-54 év	Fő	36	30	17	17	10
	%	12,8%	12,4%	11,3%	9,8%	8,8%
55-59 év	Fő	39	36	19	20	19
	%	14,2%	15,0%	12,7%	11,5%	17,1%
59 év feletti	Fő	6	14	19	22	23
	%	2,1%	5,9%	13,0%	13,2%	20,8%

Forrás: TEIR, CSMKH Munkaügyi Központ

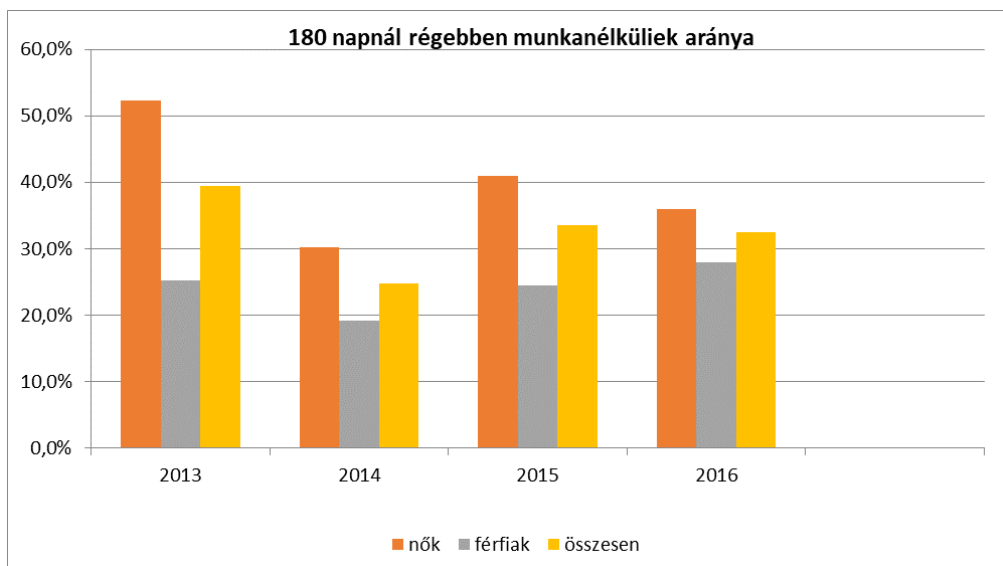

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportonkénti kimutatása megmutatja, hogy a munkanélküliség hogyan változik a különböző korosztályok tekintetében. Három korcsoport esetében tapasztalható az elmúlt évek viszonylatában kiemelendő változás. Nagymértékben megnövekedett a nyilvántartott álláskeresők száma a 59 éves és annál idősebb korosztály tagjai között. Ennek oka egyrészt a rokkantnyugdíjak felülvizsgálata, másrészt a kitolódó nyugdíjkorhatár. Csökkenő tendencia figyelhető meg azonban a 35-39, 40-44 közötti álláskeresők számában.

3.2.3. számú táblázat – A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküli			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	146	131	277	76	33	109	52,2%	25,2%	39,4%
2014	122	120	242	37	23	60	30,3%	19,2%	24,8%
2015	81	66	146	33	16	49	41,0%	24,4%	33,6%
2016	97	72	169	35	20	55	36,0%	27,9%	32,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

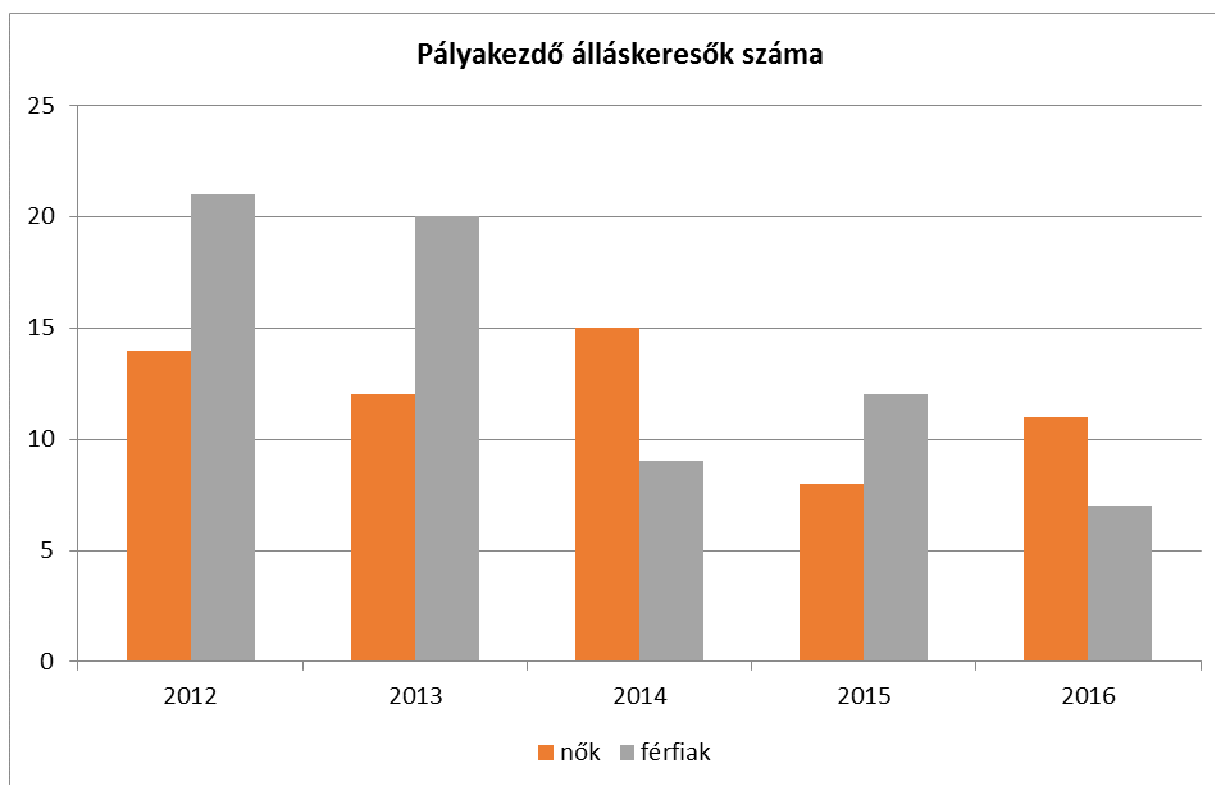

A táblázat adatai rámutatnak arra, hogy 32,5%-os arányban vannak jelen a tartós munkanélküliek a regisztrált munkanélküliekhez képest. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek között magasabb a nők aránya. Az utóbbi években azonban tartós munkanélküli nők számában jelentős csökkenés tapasztalható. A szociális területen dolgozó munkatársak személyes tapasztalatai azt mutatják, hogy a településen élők között található olyan tartós munkanélküliek, akik nem jelennek meg a nyilvántartásokban, nem kerülnek kapcsolatba sem önkormányzattal, sem pedig a Munkaügyi Központtal.

3.2.4. számú táblázat – Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	296	349	645	14	4,7%	21	6,0%	35	5,4%
2013	285	354	639	12	4,2%	20	5,6%	32	5,0%
2014	270	356	626	15	5,6%	9	2,5%	24	3,8%
2015	258	323	581	8	3,1%	12	3,7%	20	3,4%
2016	242	323	565	11	4,5%	7	2,2%	18	3,2%

Forrás: TEIR, CSMKH Munkaügyi Központ

A 18-29 éves korosztály adatait vizsgálva megállapítható, hogy a pályakezdő álláskeresők száma az adott korcsoporthoz tartozó lakosság számhoz képest évről-évre csökken. Kiszombor településen a pályakezdő álláskeresők között jelenleg magasabb a nők aránya. Több kormányzati intézkedés történt a pályakezdők elhelyezkedési esélyeinek javítására. A Munkaügyi Központ közreműködésével bér- és szociális hozzájárulási adó támogatásban részesül az a munkáltató, aki pályakezdő munkanélkülit alkalmaz. A munkahelyvédelmi akcióterv célcsoportjai között is megtalálható a 25 év alatti munkavállaló, mely szerint a munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóra és a szakképzési hozzájárulásra vonatkozóan kedvezmény illeti meg a munkáltatót, amennyiben 25 év alatti munkavállalót foglalkoztat. A pályakezdő munkanélküliség felszámolására, csökkentésére irányuló törekvések ellenére nem tapasztalható csökkenés, mert jelentős hátránnyal indulnak a tekintetben, hogy munkatapasztalat, szakmai jártasság hiányában a munkáltatók nem szívesen alkalmazzák a pályakezdő fiatalokat.

a) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat – Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	83,7%	89,2%	16,3%	10,8%
2011	90,9%	96,1%	9,1%	3,9%

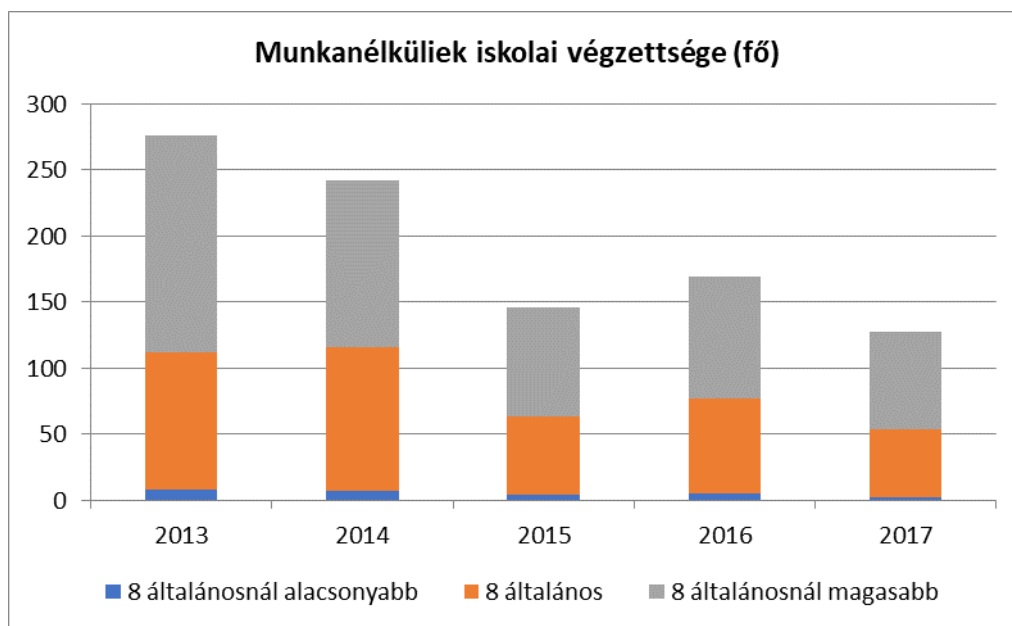
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Az elhelyezkedési problémák hátterében a munkahelyek hiánya mellett az alacsony iskolázottság, a szakképzettség hiánya is állhat. A vizsgálathoz 2001. és 2011. évi népszámlálás adatai állnak rendelkezésre. Az adattáblából kitűnik, hogy 2001-ben 15 évesnél idősebb lakosság 13,6 %-a, míg 2011-ben a 6,5%-a nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel. Kiemelendő, hogy a nők körében ez az arány még magasabb mindkét évben, továbbá az is megállapítható, hogy a nemek közötti arány sem változott jelentősen.

3.2.6. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott állás keresők száma összesen	A nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	277	8	2,8%	104	37,6%	165	59,6%
2014	242	7	2,9%	109	44,8%	127	52,3%
2015	146	4	2,9%	59	40,6%	83	56,5%
2016	169	5	2,8%	73	43,0%	92	54,1%
2017	128	2	1,6%	52	40,4%	74	58,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az előzőekben a lakónépesség körében vizsgált iskolázottsági szint visszatükröződik a munkanélküliek iskolai végzettségénél is. A nyilvántartott állás keresők 40%-a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik, míg megközelítőleg 2% azon állás keresők száma, akik a 8 általános iskolai osztályt sem végezték el. A munkáltatók többségénél minimális alapkövetelmény a befejezett általános iskolai végzettség.

A felnőttoktatásban résztvevők számáról csak részleges adataink vannak. Nincs ismeretünk arra vonatkozóan, hogy hányan vesznek részt szakiskolai, szakközépiskolai, gimnáziumi felsőoktatásban. Azon lakosok számára, akik felnőttoktatás keretében szeretnének tovább tanulni, érettségi vizsgát tenni a legközelebb eső településen, Makón elérhető az oktatás.

c) közfoglalkoztatás

3.2.9. számú táblázat – Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2013	66	2,42%	n.a.	n.a.
2014	82	3,07%	n.a.	n.a.
2015	125	4,8%	n.a.	n.a.
2016	113	4,41%	n.a.	n.a.
2017	92	3,66%	n.a.	n.a.

Forrás: helyi adatgyűjtés

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény megteremtette az értékteremtő közfoglalkoztatás jogi kereteit. E foglalkoztatásra irányuló jogviszony elősegíti a munkaképes lakosság munkához jutását valamint az álláskereső foglalkoztatását. A törvény célja, hogy lehetőséget biztosítson az aktív korú, munkaképes, azonban a munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók foglalkoztatására. Az új szabályozás bevezetésével 2011-ben átalakult a közfoglalkoztatás rendszere. Szemléletváltás történt, megszűnt a közmunka, a közcélú és közhasznú foglalkoztatás. A régi támogatási rendszer helyett belépett az új közfoglalkoztatási rendszer, mely szerint országos közfoglalkoztatás, rövid- és hosszú időtartamú közfoglalkoztatás működik.

Az elmúlt évek során – a közfoglalkoztatás átalakítását megelőzően is – Kiszombor Nagyközség Önkormányzata igyekezett élni minden lehetőséggel, amely a foglalkoztatást segíti elő. Az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatainak teljesítése során aktívan bevonja a közfoglalkoztatásban résztvevő munkatársakat. A Makói kistérség kísérleti jelleggel minta kistérséggé lett nyilvánítva, így a települési önkormányzatok bevonásával startminta programok indulhattak a térségben.

A közfoglalkoztatás értékét, az elvégzett feladatok fontosságát, hasznosságát egyértelműen bizonyítják a lakosság részéről érkezett pozitív visszajelzések.

Fontos kiemelni, hogy a közfoglalkoztatás önmagában nem oldja meg a munkanélküliség problémáját, de első lépés lehet a munka világába való visszaintegrálódáshoz, a munkaerőpiacra való visszatéréshez. Esély arra, hogy változtassanak életvitelükön, a rendszeres munkavégzéshez, munkáltató általi elvárásokhoz szokjanak.

A közfoglalkoztatásban résztvevők származásáról nincs információnk, így az sem áll rendelkezésre, hogy közülük hányan roma származásúak. A 2009-es év során a kisebbségi önkormányzatnak lehetősége volt közfoglalkoztatás megszervezésére pályázni. A települési önkormányzattal együttműködésben nyert támogatást a Kiszombori Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A megállapodást a kisebbségi önkormányzat kötötte a Munkaügyi Központtal, a munka szervezését, felügyeletét a helyi önkormányzat munkatársai végezték. Jelenleg a kisebbségi önkormányzat állami támogatása nem nyújt megfelelő fedezetet pályázati önrész biztosítására.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.10. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

Év	Regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	Vendéglátó helyek száma	Kivetett iparűzési adó (eFt-ban)	Befizetett iparűzési adó (eFt-ban)	Működő foglalkoztatási programok száma helyben	Foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2012	840	33	12	38420	33051	5	120
2013	858	33	11	50631	44453	9	145
2014	830	31	11	42468	39349	7	142
2015	683	43	8	39632	38604	7	102
2016	692	36	6	39194	37050	7	106

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Az összegyűjtött adatok a helyi munkalehetőség alakulásának tendenciáit mutatja meg. A regisztrált vállalkozások száma azonban nem egyenlő a településen ténylegesen működő, iparűzési adó bevallására és megfizetésére kötelezett vállalkozások számával. A TEIR rendszerből kigyűjtött adatok tartalmazzák azokat a vállalkozásokat is, akiknek bevételük nincs, illetve szüneteltetik a vállalkozást, valamint azokat az őstermelőket is, akik az adómentes összeghatárt nem érik el, így iparűzési adó bevallására sem kötelezettek.

Az állami szektorhoz tartozó munkáltatók között a legtöbben az önkormányzatnál és annak intézményeinél kerülnek foglalkoztatásra. Kiszombor település aktív korú lakossága szempontjából jelentős foglalkoztatónak minősül a Kiszomboron önálló telephelyet és vetőmagüzemet üzemeltető Gabona Kutató Nonprofit Kft. Határ menti település lévén határrendészeti kirendeltség működik, ahol nagy arányú a kiszombori lakosok száma az állomány tagjai között.

A helyben működő foglalkoztatási programok közül csak az önkormányzat által működtetett programokról van információnk.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – közlekedés

	Elérhetőség átlagos ideje autóval	Autóbusz járatpárok száma munkanapokon	Átlagos utazási idő autóbuszsal	Vonat járatok átlagos száma munkanapokon	Átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	Átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum Makó	7 perc	46	10 perc	2	8	teljes útszakaszon kerékpár úton	30 perc
Megye-székhely Szeged	30 perc	46	45 perc	2	60	részben kerékpár úton	2 óra 15 perc
Főváros Budapest	2 óra	1	3 óra 30 perc	-	-	-	-

Forrás: helyi adatgyűjtés

A településen élő aktív korú lakosoknak csak egy része tud helyben elhelyezkedni. Kiszombor megközelíthetőség szempontjából kedvező helyen fekszik. A közlekedési lehetőségek nem akadályozzák a közeli településen elérhető munkahelyeken való elhelyezkedést a helyi lakosok számára. A Makó-Szeged közötti buszjáratokkal néhány perc alatt elérhető a legközelebbi centrum Makó, de 30 perc alatt a megyeszékhelyre, Szegedre is el lehet jutni. A járatok sűrűsége lehetőséget biztosít arra, hogy megfelelő munkahelyek létesülése esetén akár a vonzásközpontban, akár a térségben a kiszomboriak is munkát tudjanak vállalni.

A vasúti közlekedés racionalizálása és költségmegtakarítás miatt 2012. tavaszán a Mezőhelyes-Újszeged között járó vonatjáratok ritkítására került sor. Ettől az időponttól a település megközelítése vonattal így csak naponta két alkalommal lehetséges.

A településre kiépített kerékpárúton is el lehet jutni Makó irányából megközelítőleg 30 perc alatt.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	nincs	
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	Csongrád megyei KH Foglalkoztatási Osztályának programjai
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	nincs	
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	Pályaválasztási vásár

Forrás: helyi adatgyűjtés, CSMKH Foglalkoztatási Osztály

A településen jelenleg nem működik olyan program, amely a fiatalok foglalkoztatását segítené elő. A Csongrád megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya azonban több olyan programot szervez, amely a foglalkoztatás megkönnyítésére irányul. A makói és a térségi általános iskolák végzősei, illetve a középiskolások számára pályaválasztási vásárt szerveznek. Korábban Makón tartották meg a börzét, ám az utóbbi években már Szegeden kerül megrendezésre.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

3.2.13. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	nincs	
felnőttképző programok a vonzásközpontban	van	CSMKH Foglalkoztatási Osztály támogatásával megvalósult képzések, Önerőből vállalt szakképzések, OKJ-s képzések
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai ügyfeleknek álláskeresésben, önéletrajz készítésben nyújtanak segítséget
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban	van	CSMKH Foglalkoztatási Osztály kirendeltsége által nyújtott szolgáltatások
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	Járási mintaprogramok, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	Országos közfoglalkoztatási program (TIMA, ATIKÖVIZIG, Rendőrség)

Forrás: helyi adatgyűjtés, CSMKH Munkaügyi Központ

A fenti táblázat megmutatja, hogy a hátrányos helyzetű csoportok tagjai számára adódhat lehetőség képzésen, átképzésen részt venni. A Munkaügyi Központ kirendeltsége a 30/2000. (IX. 15.) GM rendeletben meghatározott munkaerő-piaci szolgáltatásokat teljeskörűen nyújtja az álláskereső számára. A kirendeltség munkatársai információt nyújtanak, állásbörzét szerveznek, valamint munkaközvetítést végeznek. Az Flt. által meghatározott szolgáltatásokat nyújtanak az álláskereső, munkanélküliek részére. Az előzőleg említett szolgáltatások magukba foglalják a munkatanácsadást, pályaorientációs tanácsadást, álláskereső tanácsadást, rehabilitációs tanácsadást, továbbá foglalkoztatási tanácsadást.

Helyi szinten a közfoglalkoztatási programon és a START munkaprogramon túlmenően nincs tudomásunk további foglalkoztatási programokról. A helyi lakosok közül többen vesznek részt az országos közfoglalkoztatási program keretében a Rendőrség alkalmazásában, a Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulatnál, valamint az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségénél.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A hátrányos helyzetű csoportok tagjai, különös tekintettel a mélyszegénységben élőkre elsősorban az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatás keretében kerülnek foglalkoztatásra. A közfoglalkoztatási program keretein belül részt vesznek mind az önkormányzati feladatok megvalósításában, mind pedig az intézményhálózat feladatellátásában. Az álláshelyek betöltésénél a szükséges szakképzettség megléte esetén az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a helyi lakosok foglalkoztatására. A foglalkoztatás során nem vizsgáljuk, hogy a munkavállaló romának vallja magát vagy sem. Természetesen a foglalkoztatottak között vannak roma származásúak, de arra vonatkozóan nincs információnk, hogy közülük ténylegesen hányan vallják magukat a kisebbségi csoporthoz tartozónak.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

„A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.” (Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, <http://www.neki.hu/kiadvanyok/valtozasok/diszkriminacioafoglalk.htm>)

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Az alapvető emberi jogok közé tartozik a munkához való jog, melynek során a munkavállalóknak joguk van a diszkriminációmentes elhelyezkedéshez és munkavégzéshez. A szabályozás ellenére még mindig jelen van a gyakorlatban a rejtett diszkrimináció a munkavállalók bizonyos csoportjaival szemben, mint például a romákkal, nőkkel vagy a fogyatékkal élőkkel. Kötelessége minden foglalkoztatónak az esélyegyenlőség biztosítása. Fontos feladata, hogy a szükséges lépéseket, intézkedéseket megtegye a hátrányos megkülönböztetés ellen.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A HEP ezen részében a Csongrád megyei Kormányhivatal és az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális támogatások, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatások és az álláskeresők számára elérhető támogatások kerülnek bemutatásra.

A foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerét két nagy csoportra bonthatjuk az aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökre. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök az álláskeresők munkához való hozzájutását segítik elő az álláskeresők képzése és a munkaadók foglalkoztatási képességének, lehetőségeinek növelése révén, míg a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök az álláskeresők (munkanélküliek) ellátását szolgálják az álláskereső időszakában.

Az aktív eszközöket 1991. évi IV. tv. a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény (továbbiakban Ft.) III. fejezete rögzíti, ezek a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatásokat a munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtást, a munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadást és a munkaközvetítést az álláskereső a Munkaügyi Központ kirendeltségein érhetik el. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeit taglaló résznél már említettük, hogy Kiszombor településen élő álláskeresők a fent említett szolgáltatásokat a Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályának Makói Kirendeltségén érhetik el.

Álláskereső támogatása többféle formában valósul meg. Képzési támogatás nyújtható az álláskereső részére, ha a törvényben előírt feltételeknek megfelel. Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

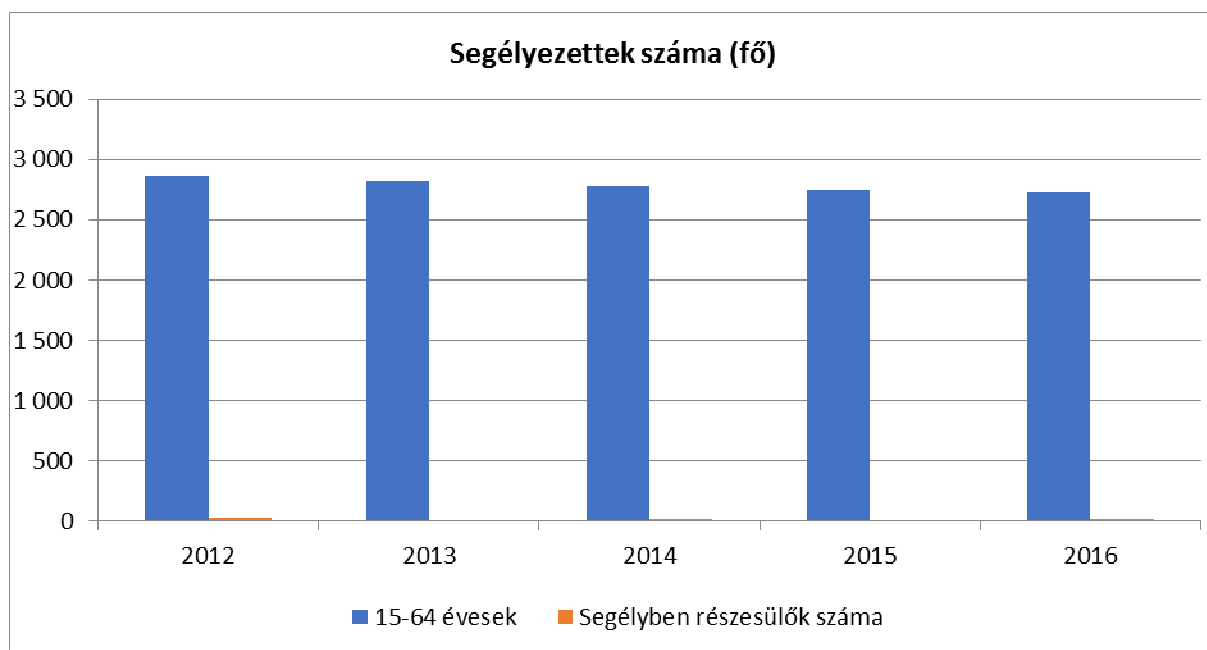
A munkáltatók részére támogatás nyújtható a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítése esetén a törvényben rögzített feltételek meglétekor. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról is rendelkezik az Flt., eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató.

A foglalkoztatáspolitikai passzív eszközei az álláskeresőket ellátását biztosítják. A jogszabályi feltételek fennállása esetén álláskeresői járadék folyósítható az álláskereső személynek. Az Flt. szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt kell megállapítani, amennyiben a feltételeknek megfelel. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg.

3.3.1. számú táblázat – Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	2 868	24	0,8%
2013	2 825	10	0,4%
2014	2 781	13	0,5%
2015	2 748	11	0,4%
2016	2 723	16	0,6%

Forrás: TeIR

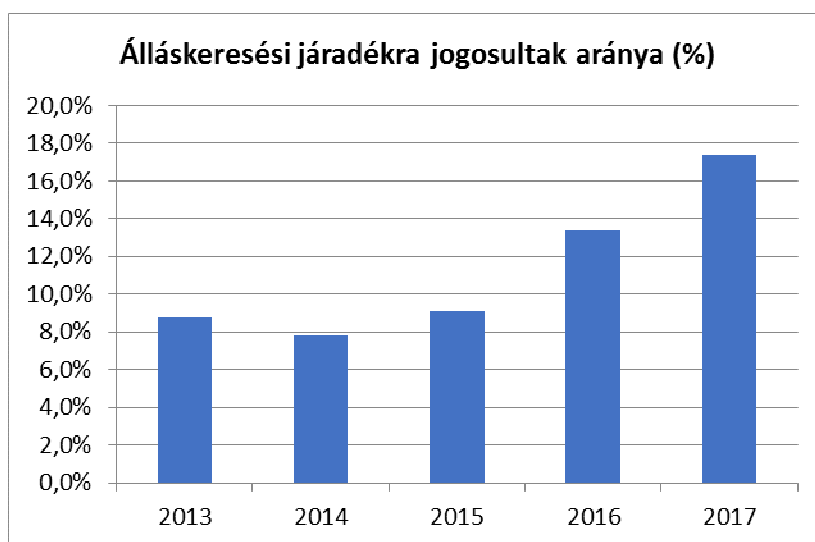

A településen álláskeresői segélyben részesülők aránya a regisztrált munkanélküliekhez viszonyítva megközelítőleg 40% körül mozgott 2011-ig. A nyugdíjrendszer átalakításával a jogosultak köre is megváltozott, így a 2012-es évben a 10%-ot sem érte el ez az arány, és azóta is hasonló tendenciát mutat.

3.3.2. számú táblázat – Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

Év	Nyilvántartott álláskeresőik száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2013	276,50	24,25	8,8%
2014	231,00	18,00	7,8%
2015	146,00	13,25	9,1%
2016	148,00	19,75	13,3%
2017	128,00	22,25	17,4%

Forrás: TEIR, CSMKH Munkaügyi Központ

A fenti kimutatás jól mutatja, hogy egyre többen jogosultak álláskeresői járadékra a nyilvántartott álláskeresőik közül. Ez a növekvő tendencia összefügghet a nyugdíjrendszer változásával, illetve a rokkantsági ellátások felülvizsgálatával.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a járási hivatal által a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások:

- ✓ időskorúak járadéka
- ✓ aktív korúak ellátása
- ✓ tartós ápolást végzők időskori támogatása
- ✓ foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- ✓ ápolási díj
- ✓ egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásátmeneti segély

Természetbeni ellátások:

- ✓ egészségügyi ellátásra való jogosultság
- ✓ közgyógyellátás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján a szociálisan rászoruló személyek részére az önkormányzat képviselőtestülete által a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások:

- ✓ települési támogatás

Természetbeni ellátások:

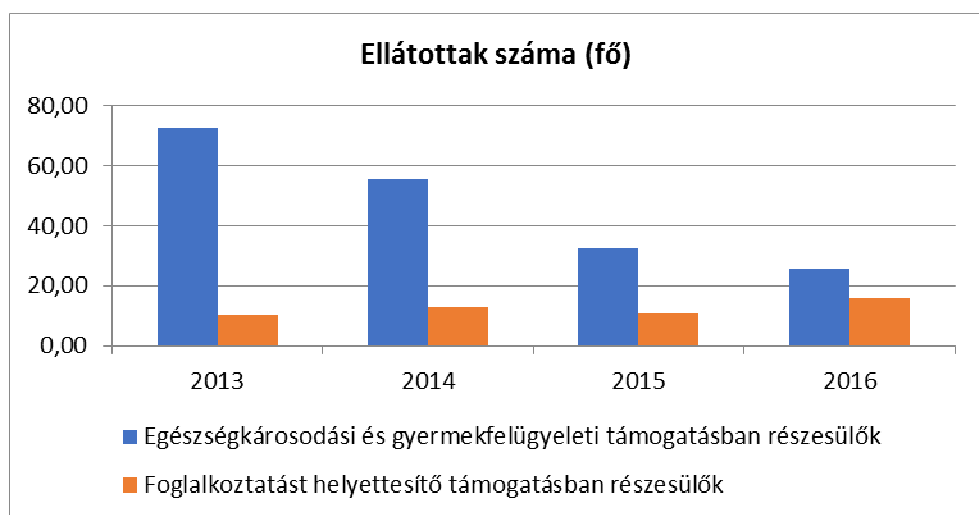
- ✓ köztemetés

Települési támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

3.3.3. számú táblázat – Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	65,75	2,29%	6	2,17%
2013	72,50	2,57%	10,25	3,71%
2014	55,50	2,00%	12,75	5,52%
2015	32,50	1,18%	10,75	7,36%
2016	25,50	0,94%	16,00	10,81%

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhettek jogosultságot. A táblázat adatai azt mutatják meg, hogy a településen az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők aránya a munkaképes lakosság számához képest 1% körüli értéket, és folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma folyamatosan növekszik, az elmúlt évben közel 11%-ot tett ki.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

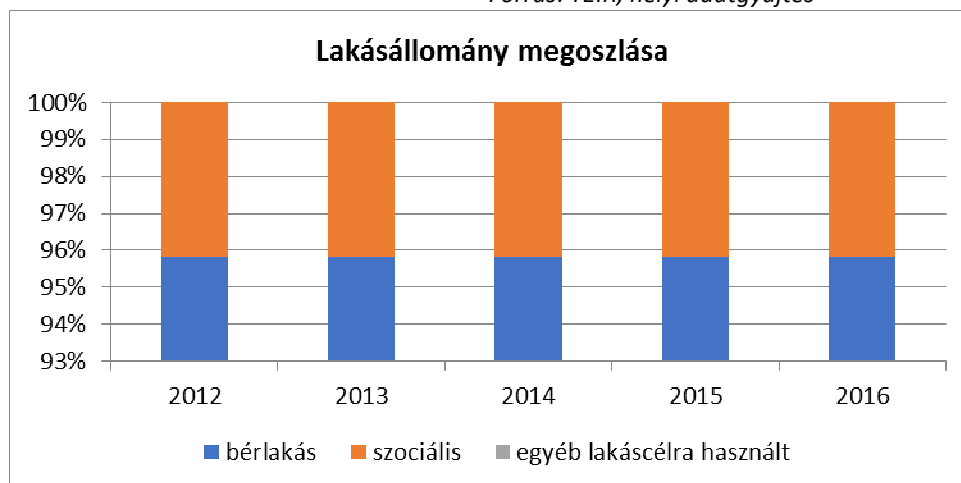
a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat – Lakás állomány

Év	Összes lakásállomány (db)		Bérlakás állomány (db)		Szociális lakásállomány (db)		Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	1621	n.a.	23	0	1	1	0	0
2013	1 621	n.a.	23	0	1	1	0	0

2014	1 620	n.a.	23	0	1	1	0	0
2015	1 620	n.a.	23	0	1	1	0	0
2016	1 620	n.a.	23	0	1	1	0	0

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás és helyiség gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata 23 bérlakással rendelkezik és további 1 szociális bérlakással. A bérlakások mindegyike – a szociális bérlakás kivételével – összkomfortos, mindenféle tekintetben megfelel az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága által meghatározott megfelelő lakás fogalmának. A lakók hozzáférnek az alapszolgáltatásokhoz (ivóvíz, energia, fűtés), megfelelnek a minőségi és mennyiségi követelményeknek. A lakások bérleti díjára vonatkozóan az önkormányzat olyan díjat állapított meg, ami a bérlők számára nem megterhelő, nem veszélyezteteti más alapvető szükségleteinek kielégítését, megélhetését.

A település összes lakásállomány lakáskörülményeire vonatkozóan nincs tényleges adatunk, a népszámlálás adataiból az derül ki, hogy a lakások 6%-a komfort nélküli vagy félkomfortos.

Jelenleg a településen szennyvízberuházás folyik, melynek befejezésével teljessé válik Kiszombor kiépített közműhálózata.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat 1 db komfort nélküli szociális bérlakással rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nem lakáscélú ingatlanokban nem élnek lakók. Az önkormányzat tulajdonában lévő nem lakáscélú ingatlanokat rendeltetésszerűen, üzleti céllal használják a bérlők.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

3.4.2. számú táblázat – Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2012	30	1
2013	n.a.	3
2014	n.a.	3
2015	n.a.	3
2016	3	3

Forrás: helyi adatgyűjtés

A fenti táblázat alapján kézzel információ nincs a feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek számáról. A hajléktalanok száma a lakónépességhez képest elenyésző, de növekvő tendenciát mutat. Az adatok alapján a településen jelen van a hajléktalanság problémája, ugyanakkor a szociális területen dolgozó munkatársak elmondása alapján ténylegesen fedél nélkül élő lakos nincs. A lakásukat elvesztők, lakcímükről kijelentkezett hajléktalan személyek rokonoknál, ismerősöknél találnak átmeneti otthonra.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat – Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2013	278	0
2014	207	0
2015	165	0
2016	133	0
2017	128	0

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A lakásfenntartási támogatást a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújthat. A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére. Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani. Kiszombor Nagyközség Önkormányzata települési támogatás keretében biztosít támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

f) eladósodottság

Az eladósodás komoly probléma, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsonyjövedelmű, idős vagy több gyermekes családoknak. Súlyosan veszélyezteti egy család életfenntartását az adósságspirálba való bekerülés, ahonnan szinte lehetetlen kitörni.

Nincs adatunk arra vonatkozóan, hogy a településen hányan élnek ilyen helyzetben.

g) lakhatás egyéb jellemzői

Kiszombor nagyközség külterületén megközelítőleg 8-10 tanya található, közülük csak néhány tanyán élnek életvitelszerűen. Pontos adattal nem rendelkezünk, de a külterületen élők száma nem éri el a lakónépesség 1 %-át sem.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Kiszombor településen a 2001-es felméréskor csak néhányan, a 2011-es népszámláláskor 65 fő vallotta magát roma nemzetiséghez tartozónak, mely a teljes lakónépesség 1,6 %-a. A kisebbséghez tartozó lakosok szociális körülményeiről nincs információnk, hisz nem tudjuk, hogy kik vallották magukat romának. A településen szegregátum nincs, a roma családok szegregálás nélkül élnek együtt a település többi lakosával. Kiszomboron etnikai, kisebbségi konfliktusok nincsenek, a helyi lakosok békésen élnek egymás mellett.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény írja elő, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- ✓ a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról
- ✓ biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását
- ✓ folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát
- ✓ együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. A szociális alapszolgáltatások közül a településen szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és idősek nappali ellátása érhető el a lakosok számára.

A személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások igénybevételére helyben nincs lehetőségük az ellátásra szorulóknak.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	2		
2014	2		
2015	2		
2016	2		
2017	2		

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A háziorvosi alapellátás biztosítására a település két körzetre van osztva. A kötelező feladatellátás keretében a felnőtt háziorvosi és a gyermekorvosi feladatokat két háziorvos látja el. A lakosság igénye alapján területi ellátási kötelezettség nélkül további egy háziorvos működik a településen.

A lakosság számára a fogorvosi alapellátást egy fogorvos biztosítja.

3.6.2. számú táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2011	152
2012	157
2013	134
2014	146
2015	118
2016	104

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A közgyógyellátásra vonatkozó adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Kettő jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt alanyi jogon vagy normatív alapon.

A mutatók alapján megállapítható, hogy a közgyógyigazolvánnyal rendelkezők száma csökken a településen. A csökkenés valószínűsíthető oka a rokkantnyugdíjak felülvizsgálata.

3.6.3. számú táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díjban részesítettek száma
2012	42
2013	39
2014	39
2015	n.a.
2016	40

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. 2013. január 1-től az ápolási díj megállapítása és folyósítása a Járási Hivatalok hatáskörébe került.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A háziorvosok kiemelt figyelmet fordítanak a betegségek megelőzésére, korai felismerésére irányuló szűrővizsgálatokon való részvétel fontosságára. A háziorvosi rendelőkben a személyes tájékoztatáson túlmenően szórólapokat helyeznek el a szűrővizsgálatok lehetőségéről.

Nagy érdeklődés mutatkozik a lakosság részéről az évente megrendezésre kerülő Egészség hét rendezvény iránt. Az Egészség hét program a védőnői szolgálat munkatársa által kerül megszervezésre. Az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a lakosság egészségi állapotának szűrésére, az Egészség hét megszervezéséhez szükséges pénzügyi fedezetet az éves költségvetésben megtervezi és rendelkezésre bocsátja.

A rendezvény célja, hogy a lakosság köréből minél többen részt vegyenek a helyben szervezett szűrésen. Az Egészség héten – az ultrahangos vizsgálat kivételével – ingyenes szűrővizsgálatokat végeznek a szakemberek. Az érdeklődők egészségi állapotfelmérésen, ultrahangos vizsgálaton, orr-fül-gégészeti és audiológiai vizsgálaton, szemészeti és glaucoma szűrésen, orthopédiai szakvizsgálaton, nőgyógyászati és urológiai szűréseken vehetnek részt.

Az iskola-egészségügyi ellátás részét képezi a védőnői szolgálat, iskola-fogorvosi ellátás. A fogászati szakrendelés bevonásával iskolafogászat működik, melynek célja a prevenció. Az iskolafogászat keretében megtanulják a gyerekek a helyes fogmosást, felhívják a figyelmüket a rágás fontosságára és a helyes táplálkozásra.

A településen működik az Egészségért és Elviselhetőbb Életért Kiszombor és Vidéke Alapítvány. A közhasznú alapítvány tevékenysége elsősorban az egészség-megőrzésére, a betegségmegelőzésre, gyógyításra, egészségügyi rehabilitációra irányul, melynek során a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségét segíti elő.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei által térségi feladatellátás keretében kerülnek ellátásra azok a gyermekek, akik orvosi javaslatra gyógytestnevelés szakellátásra szorulnak.

A lakosság körében fejlesztő és rehabilitációs ellátásra Makón a járóbeteg-szakellátáson belül van lehetőség.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat a Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény bevonásával szociális étkeztetést biztosít a rászorulóknak. A kötelező feladatellátás keretében a bölcsődei, óvodai és iskolai gyermekétkeztetést is ellátja. A bölcsődei étkeztetés során kiemelt figyelmet fordítanak az étrend összeállítására, mellyel biztosítják a gyermekek egészséges fejlődését. Az ételmezési szabályok maradéktalan betartása érdekében az intézmény ételmezésvezető szakképzettséggel rendelkező munkatársat foglalkoztat.

Az óvodai, az iskolai gyermekétkeztetést valamint a szociális étkeztetést az önkormányzat megbízása alapján vállalkozó végzi. Az étkeztetés során teljesíti a táplálkozás-egészségügyi szabályokat, a lehetőségekhez mérten figyelembe veszi az országos tisztiorvos rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlását.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen széles körben biztosítanak sportolási lehetőséget a civil szervezetek, a sportegyesületek. A községben működik a Kiszombori Szabadidős és Természetbarát Sportegyesület. Az ő szervezésükben rendszeresen részt lehet venni helyi és országos természetjáró túrákon, kerékpáros teljesítménytúrákon. A Kiszombori Sporthorgász Egyesület évente több alkalommal szervez horgászverseny, kihasználva a Vályogos-tó adta lehetőségeket.

A Kiszombori Sportkör keretein belül kerül megszervezésre a helyi labdarúgás. A jórészt helyi lakosokból álló Megye I. osztályban lévő csapat mellett említést érdemel a több korosztályban megvalósuló utánpótlás nevelés. A településen sportlövészetre is lehetőség van a helyi lőtérén a Kiszombori Lövészklub SE keretein belül.

Az önkormányzat pályázati lehetőséget biztosít a civil szervezetek számára, sikeres pályázat benyújtása esetén támogatást nyújt a helyi civileknek. Az önkormányzat elkötelezett az egészséges életmódra nevelés és a sport iránti. Kiemelt figyelmet fordít a sporttevékenységek elősegítésére. Az elmúlt időszakban ennek érdekében – pályázati lehetőségeket kihasználva – bővítésre, felújításra került a helyi sportöltöző, új műfüves pálya építése valósult meg.

Az önkormányzat helyet biztosít a régi művelődési ház épületében az asztalitenisz és a testépítés sportágak kedvelőinek. Az iskolai tornacsarnokban nyílik lehetőség a labdarúgásra és a tekézésre, melyet a helyi amatőr csapatok folyamatosan igénybe is vesznek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat az önkormányzat a Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézményen keresztül biztosítja a rászorulóknak számára.

Az intézmény keretein belül működik a házi segítség nyújtás, a szociális étkeztetés, az idősek klubja és a családsegítés. A gyermekek szociális alapellátását a gyermekjóléti szolgálat, valamint a bölcsőde végzi. A településen a kistérségi társulással együttműködve megoldott a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata és intézményei mind a szolgáltatások nyújtásakor, mind pedig munkáltatói jogkörében eljárva mindent megtesz a hátrányos megkülönböztetés és az egyenlő bánásmód követelményének megsértése ellen.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Kiszomboron a családsegítő szolgálat munkatársai rendszeresen ruhacsomagot osztanak a rászorult családoknak. A karácsonyi ünnepek előtt Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Szociális, Egészségügyi és Kisebbségi Ügyeket Ellátó Bizottságának döntése alapján élelmiszer csomagot kapnak az

önkormányzattól a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok, valamint a szociálisan rászorult egyedülálló idős lakosok.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A településen a közösségi élet a különböző korosztályok és társadalmi csoportok számára több helyszínen valósul meg. A kulturális és közművelődési rendezvények javarészt a könyvtárban és a művelődési házban kerülnek megszervezésre. A könyvtárban író-olvasó találkozókon, gyermekek számára az olvasást népszerűsítő rendezvényeken vehetnek részt az érdeklődők. Az Ady Endre Művelődési Ház a jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódóan, valamint közösségformáló célzattal szervez kulturális és szórakoztató rendezvényeket. A civil szervezetekkel közösen megvalósuló programok száma jelentős, ez is bizonyítéka annak, hogy településünkön a közösségi élet szervezetségi szintje magas, erős, stabil civil szervezetek vesznek részt a kulturális életben.

A „Kiszomborért” Alapítvány a helyi nevelés, oktatás, képességfejlesztés elősegítésére, a kulturális örökség megóvására, a műemlékek védelmére és a környezetvédelem megvalósítása érdekében végzi közhasznú tevékenységét.

A település életében aktívan jelen van a Kiss Mária Hortenzia Honismereti Kör, melynek célja minél szélesebb körben megismertetni a község lakosságával a falu történetét, feleleveníteni a régi hagyományokat, népszokásokat.

A hagyományok őrzésére, ápolására két civil szerveződés is létrejött a településen, a „Pusztai Tűzének Őrzői” Kiszombori Hagyományőrző Egyesület és a Maros Kara Tíz hagyományőrző baráti társaság.

A rendezvények közül 2012. évben életre hívott Kiszombori Nyári Fesztivál az, amely a helyi közösséget leginkább mozgósítani tudja. A június végétől augusztus végéig tartó nagyszabású rendezvénysorozat széles közönséget vonz, minden korosztály megtalálhatja a számára megfelelő programokat. A fesztivál programjai között kerül megrendezésre a Szent Iván-éji tűzugrás, a Zenés Nyári Esték és a Kiszombori Községi Napok, ahol a zene és a kultúra kedvelőinek kedveznek a szervezők. Azok számára, akik előnyben részesítik a sportrendezvényeket roncsderbi futamon és íjásztalálkozón van lehetőségük részt venni. A Szent István tiszteletére rendezett zenés estét követően a programot a Nagyboldogasszony Plébánia által szervezett Búcsú zárja. A fesztivál ideje alatt látogatható az évről-évre hagyományosan megvalósuló és nagy népszerűségnek örvendő Kiszombori Kukorica-útvesztő is.

A teljesség igénye nélkül szeretnénk bemutatni a különböző társadalmi csoportok, kisebb közösségek működését. A településen Nőklub tevékenykedik, céljuk a nők bevonása az aktív közösségi életbe. Ennek érdekében előadásokat, egyéb programokat szerveznek. A Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézményben a nappali ellátás keretein belül működik az Idősek klubja. A klubfoglalkozások lehetőséget adnak az idősek számára a szabadidő hasznos eltöltésére, hosszabb távon elkerülhető az elmagányosodás. A művelődési ház ad otthont a Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Egyesületének, akik tevékenységükkel a fogyatékkal élők, mozgáskorlátozottak beilleszkedését, érdekképviselését kívánják elősegíteni.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a településen élők közül, akik vallási felekezethez tartozónak vallják magukat nagy arányban vannak jelen a katolikusok vallásúak. A katolikus vallási közösséghez tartozónak 83%, a református valláshoz tartozónak 13% vallotta magát, a fennmaradó 4% egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik. A településen a katolikus egyház hívei számára a római katolikus templomban, a református gyülekezet híveinek a gyülekezeti házban van lehetőségük a lelki élet gyakorlására.

A lakosság tájékoztatására az önkormányzat Kiszombori Híradó néven ingyenes információs lapot jelentet meg kéthavonta. A helyi újságban az önkormányzat közérdekű hírein, felhívásain, a településen megvalósult

programok bemutatásán túlmenően a helyi civil szervezetek is helyet kapnak. A helyiek az újságon keresztül is tájékozódhatnak a közösségi programokról, rendezvényekről, azok időpontjairól.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A szegregátumok című fejezetnél már utaltunk arra, hogy a településen a roma származású családok száma minimális. A kisebbséghez tartozó lakosok régóta itt élnek, integráltan a nem roma családokkal együtt. Kiszomborra teljes mértékben jellemző a békés együttélés, a településen soha nem volt etnikai, nemzetiségi konfliktus.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (továbbiakban: RSZTOP) 2016 decemberében indult el, az RSZTOP keretében a szegénység csökkentése érdekében racionalizált, különösen a gyermekekre összpontosító intézkedések végrehajtására kerül sor. A projekt kiemelt célja, hogy rendszeres segítségnyújtás keretében élelmiszer-csomaggal lássa el az RSZTOP által meghatározott célcsoportba tartozó személyeket, családokat, az Európai Unió és Magyarország kormányának finanszírozásával.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Kiszombori Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Kiszombor Nagyközség Önkormányzata a hátrányos helyzetű csoportok segítése érdekében folyamatosan együttműködik.

A roma önkormányzat rendszeres élelmiszer-csomagosztás szervez, folyamatosan együttműködnek a Máltai Szeretetszolgálat Szegedi csoportjával, ahonnan bútor, ruha, élelmiszer adományokat kapnak. Megélhetést segítő programban vesznek részt, melynek során előnevelt csirkék és tyúkok kiosztására van lehetőség a rászorultak körében. Az önkormányzati rendezvényeken olyan rendezvényeket biztosít, amely a roma lakosság igényeit elégíti ki. A központi támogatások csökkentése és a pályázati lehetőségek beszűkülése miatt egyre kevesebb a működésre és a feladatra adott támogatások összege.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sokan vannak, akik „beragadtak” a közfoglalkoztatási rendszerbe	Kapcsolattartás a Járási Hivatallal, az általuk meghirdetésre kerülő álláslehetőségek kifüggesztése, munkaerő-piaci tanácsadás
Az álláskeresőik között magas a 8. általánosnál kevesebb vagy 8. általánost végzettek száma	Képzőhelyek felkutatása, az alacsonyan iskolázott álláskeresőik képzésre való eljutásának segítése
Magas az 55 év feletti korosztály aránya az álláskeresőik között	Megpróbálni bevonni őket a közfoglalkoztatásba, míg el nem érik a nyugdíj előtti segélyre való jogosultságot

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Kiszombor Nagyközség lakosainak száma 2017. január 1-jén: 3929 fő, ebből:

0-18 évesek száma: 699 fő, ezen belül:

0-2 évesek száma: 96 fő

3-5 évesek száma: 93 fő

6-13 évesek száma: 306 fő

14-18 évesek száma: 204 fő.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
18 év alattiak száma	775	772	758	714	699	699
0-2 évesek száma	119	115	94	121	88	96
3-5 évesek száma	120	129	97	95	84	93
6-13 évesek száma	336	345	347	333	328	306
14-18 évesek száma	200	183	220	165	199	204
18 év felettiak száma	3311	3309	3296	3277	3261	3230
Kiszombor összesen	4086	4081	4054	3991	3960	3939

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	13	1	58
2009	19	0	53
2010	32	2	70
2011	31	11	65
2012	15	21	30

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Az előző táblázat adatainak értelmezéséhez szükséges a veszélyeztetettség és a védelembe vétel fogalmak tisztázása.

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy

segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

Kiszombor településen a veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak száma növekvő tendenciát mutatott, azonban 2012-ben jelentős számban csökkent mind a veszélyeztetett, mind pedig a védelembe vett gyermekek száma. A csökkenést részben a jogszabályi változás okozta, miszerint megszűnt az kötelezettség, hogy védelembe kell venni azt a tanulót, aki 50 órát meghaladóan hiányzott. Fontos kiemelni, hogy az eredményes családgondozást követően több esetben megszűnt a veszélyeztetettség. A gondozottak számát tovább csökkentette, hogy kikerültek a családgondozásból a 18. életévüket betöltő fiatalok valamint az elköltöző családok gyermekei.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Kiszomboron az alábbiakban felsorolt pénzbeli és természetbeni ellátásokat valamint gyermekjóléti alapellátásokat vehetik igénybe a rászorulóok.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- ✓ a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- ✓ a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- ✓ a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- ✓ az otthonteremtési támogatás,
- ✓ a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- ✓ a gyermekjóléti szolgáltatás,
- ✓ a gyermekek napközbeni ellátása,
- ✓ a gyermekek átmeneti gondozása.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága alapján 2017. augusztus hónapjában 64 család 130 gyermeke (ebből 2 fő fiatal felnőtt) részesült kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, természetbeni támogatásban, összesen: 818.000,-Ft összegben.

Jogszabályváltozás következtében 2017. évben a támogatási összeg a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek esetében emelt összegű, 6.500 Ft-os összegben került kiosztásra 76 gyermek részére, míg a többi 54 gyermek tekintetében 6.000 Ft-os utalvány formájában.

2017. november hónapban a természetbeni támogatás 61 család 123 gyermeke (ebből 3 fő fiatal felnőtt) részére 772.000,-Ft összegű volt. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 68 fő.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének indokolásaként a kérelmezők elsősorban alacsony jövedelmüket, illetve sok esetben egyedülállóságukat jelölték meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránt benyújtott kérelem elutasítására 2017. évben 1 család 2 gyermeke esetben került sor.

Az elutasítás oka, hogy a becsatolt jövedelemigazolások alapján a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a jogosultsági feltételként jogszabályban meghatározott

összeghatárt (39.900.-Ft/hó). Az elutasítottak családjában az egy főre jutó havi jövedelem: 44.516,-Ft/hó volt.

2017. év folyamán 32 gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát kellett megszüntetni.

A megszüntetés okai:

7 esetben nagykorú kérelmező iskolai tanulmányainak befejezése volt,

22 gyermek esetén a család (4 család) jövedelmi helyzetében bekövetkezett pozitív változás,

2 esetben (2 család) a szülői felügyeleti jog megváltozása miatt.

Illetékességváltozás miatt – 1 család más településre költözése - 1 gyermek esetében kellett átadnia más település jegyzőjének a keletkezett iratanyagot.

Megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek és családok száma Kiszomboron 2017. december 31-én

Sorszám	Megnevezés		Összesen	Korcsoportonként (életkor)				
				0-2	3-5	6-13	14-17	18-
1.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma		125	5	12	72	31	5
2.	Ebből HH		31	1	3	17	8	2
3.	Ezen belül	-alacsony iskolai végzettség	14	1	2	8	3	
4.		-alacsony foglalkoztatottság	4			2	2	
5.		-elégtelen lakókörnyezet	13	0	1	7	3	2
6.	Ebből HHH		36	2	3	17	12	2
7.	- Ezen belül	-alacsony iskolai végzettség és alacsony foglalkoztatottság	0					
8.		-alacsony iskolai végzettség és elégtelen lakókörnyezet	0					
9.		-alacsony foglalkoztatottság és elégtelen lakókörnyezet	36	2	3	17	12	2
10.	Családok száma amelyekben HH gyermekek élnek		10					
11.	Családok száma amelyekben HHH gyermekek élnek		15					

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	297
2013	255
2014	220
2015	194
2016	170

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli települési támogatás (önkormányzati segély) gyermekekre tekintettel:

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének Szociális, Egészségügyi és Kisebbségi Ügyeket Ellátó Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) 2017. évben 16 alkalommal ülésezett, és 357 db határozatot hozott.

Ebből gyermekekre tekintettel rendkívüli települési támogatás megállapítására benyújtott kérelem 30 db volt és 53 gyermeket érintett (több gyermek 2, illetve 3 alkalommal is részesült támogatásban).

A kérelmek indoklásaként a kérelmezők elsődlegesen alacsony jövedelmüket, a magas fűtési költséget illetve munkanélküliségüket jelölték meg.

Elutasításra nem került sor gyermeket érintő kérelem esetén.

A Bizottság által megállapított rendkívüli települési támogatás, formája (pénzbeli/ természetbeni), valamint összege a családok szociális körülményei, a létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli élethelyzetek, körülmények mérlegelése alapján esetenként eltérő volt. A szociális célú tűzifa támogatáson felül a rendkívüli települési támogatás vonatkozásában is jellemzően a téli tüzelő, tűzifa támogatás igénylése volt számottevő.

d) kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, aránya

Az önkormányzat az óvodai és általános iskolai gyermekétkeztetést helyi vállalkozóval kötött vállalkozási szerződés keretében látja el.

2017. évben óvodai étkezésben átlagosan 86 gyermek részesült.

Az óvodában az étkezési térítési díj a következőképpen alakult:

100 %-os térítési díj: átlagosan 8 gyermek/év,

ingyenes: átlagosan 78 gyermek/év.

2017. évben iskolai étkezésben átlagosan 201 gyermek részesült.

Az iskolában az étkezési térítési díj az alábbiak szerint alakult a tárgyévben:

100 %-os térítési díj: átlagosan 76 gyermek/év,

50 %-os térítési díj: átlagosan 46 gyermek/év,

ingyenes: átlagosan 79 gyermek/év.

Szünidei gyermekétkeztetés

Megnevezés		Kötelezően biztosított		Önként vállalt	Ráfordított összeg	
		HH	HHH	RGYK	Támogatás	Saját forrás
Szünidei étkezésben részesült gyermekek száma		23	31	28		
Életkori bontásban	0-2	1	0			
	3-5	2	2	2		
	6-13	14	20	19		
	14-18	6	9	6		
Szünidők típusa szerint	Tavaszi	7	10		18.826	
	Nyári	16	31	28	1.189.822	654.117
	Őszi	12	21		73.091	
	Téli	21	14		73.822	
					1.355.561	654.117

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról pontos adattal nem rendelkezünk.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Kiszombor nagyközség területén nem található szegregátum, a településen nem élnek szegregáltan családok, gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a gyermekjóléti szolgáltatások és szociális szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

A helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- a. a bölcsődei ellátás,
- b. a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c. az alternatív napközbeni ellátás.

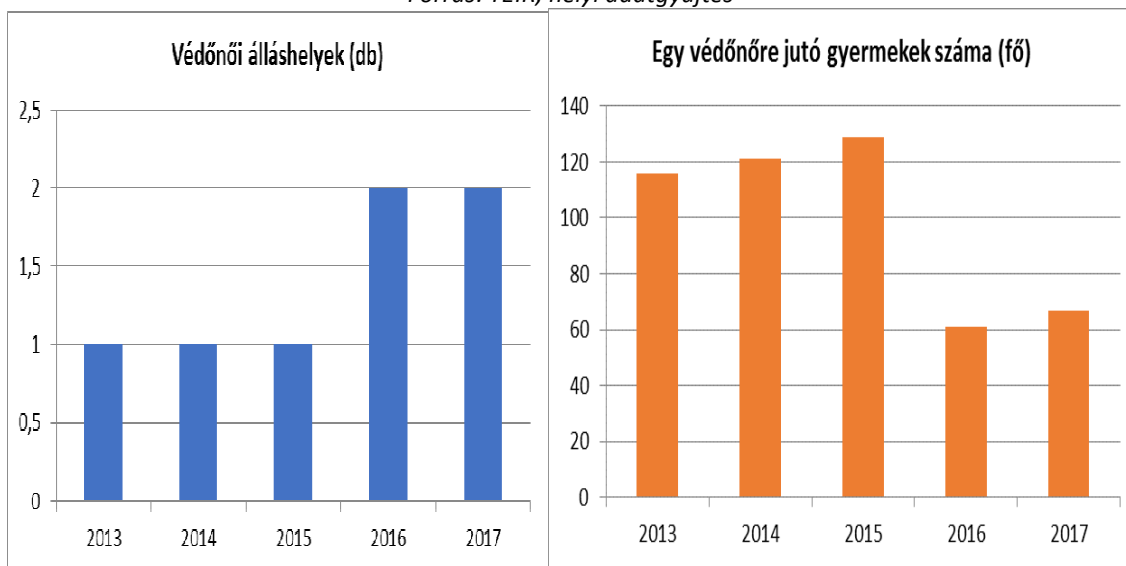
A felsoroltak közül a bölcsődei ellátás biztosított a településen.

a) a védőnői ellátás jellemzői

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	116
2014	1	121
2015	1	129
2016	2	61
2017	2	67

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A védőnői szolgálat feladata a nővédelem, a várandós, gyermekágyas anyák gondozása, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása. A köznevelési intézményekben (óvoda- általános iskola) is közreműködik a közegészségügyi és egészségvédelmi feladatok ellátásában. Elvégzi a státusz vizsgálatokat. A családgondozás keretében figyelmet fordít a mentális és környezeti veszélyeztetettség

megelőzésére, felismerésére, szükség esetén jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé. A védőnő egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programokat szervez a lakosság számára. Településünkön a gondozotti létszámadatok alapján két védőnői körzet került kialakításra. Az ellátotti létszám alapján a védőnői álláshelyek száma 2 fő, melyet jelenleg 2 fő főállású védőnő lát el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2013	0	n.a.	0	775
2014	0	n.a.	0	758
2015	0	n.a.	0	714
2016	0	n.a.	0	699
2017	0	n.a.	0	699

Forrás: helyi adatgyűjtés

A településen a házi orvosok feladat-ellátási szerződés alapján területi ellátottsági kötelezettséggel nyújtanak alapellátást. A felnőtt házi orvos ellátás keretében kerülnek ellátásra a 0-18 éves korú gyermekek is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen élő, speciális ellátást igénylő 0-7 éves korú gyermekekről nincs nyilvántartásunk. Az önkormányzat látókörébe abban az esetben kerül a speciális ellátásra szoruló gyermeket nevelő szülő, amennyiben önkormányzati támogatást igényel. Korábbi években több esetben az óvodai beíratást követően merült fel a speciális ellátásra vonatkozó igény. A szakemberek általános tapasztalata az, hogy a korai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a gyermek minél korábbi, lehető legpontosabb diagnózisára épül, ha a korai fejlesztő program komplex, folyamatos és a gyermek családjának igényeihez, valamint lakókörnyezetéhez igazodik.

Kiszomboron az óvoda kezdeményezésére a védőnő, a bölcsőde és az óvoda együttműködésével ma már kiszűrésre kerülnek azok a gyermekek, akik korai fejlesztésre szorulnak és a szakemberek segítségével tájékoztatást kapnak a fejlesztési lehetőségekről.

A korai fejlesztés, rehabilitáció igénybevételére legközelebb a megyeszékhelyen, Szegeden van lehetőség.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	1	27		30
2014	1	25		26
2015	1	25		26
2016	1	26		26
2017	1	26		26

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Kiszombor településen a gyermekjóléti alapellátásokat a Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézményen belül látja el a bölcsőde. A bölcsőde, mint szociális intézmény a gyermekjóléti alapellátás része, amely a családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermekek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, napközbeni ellátását, szakszerű gondozást biztosítja 20 hetestől, 3 éves korú gyermekek számára.

A születések számának emelkedése, valamint az előzetes igényfelmérés miatt indokoltá vált 3 bölcsődei csoport kialakítása.

A bölcsődei felvétel során előnyt élveznek azok a gyermekek, akit egyedülálló szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül; és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátását biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt az ellátásról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

A jelenlegi jogszabályok szerint az állami normatíva igénylésére, csak azon gyermek után jogosult az intézmény, akik az adott hónapban 10 napnál többet nem hiányoztak. Az adott hónapban egyetlen napra sem vehető figyelembe az állami normatív támogatás igénylésekor az a gyermek, aki az adott hónapban 10 napnál többet hiányzott. 2017-ben a normatíva szempontjából 25 gyermek volt figyelembe vehető.

4.3.4. számú táblázat – Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

A településen családi napközi nem működik.

e) gyermekvédelem

A községben gyermekvédelmi jelzőrendszer keretében együttműködik a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, a védőnő, a háziorvosok, az intézmények vezetői, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök, valamint a helyi rendőrőrs munkatársai. A jelzőrendszer a helyi viszonyoknak megfelelően működik, rendszeres megbeszélések vannak az esetleges problémák feltárására, tisztázására, illetve intézésére.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Az önkormányzat szoc. rendelete alapján a krízishelyzetben lévők, köztük a hátrányos helyzetű gyermeket nevelő családok szociális rászorultságtól függően pénzbeli ellátásokat igényelhetnek krízis segély valamint kamatmentes kölcsön formájában.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Kiszomboron a gyermekek részére érdeklődésüknek megfelelően többféle szabadidős és szünidős program igénybevételére van lehetőség. A táborok az iskola, a civil szervezetek és a gyermekjóléti szolgálat által kerül megszervezésre. A gyerekeknek lehetőségük van honismereti táborba, angol táborba, hittan táborba jelentkezni. A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat által szervezett játszóházon a településen élő, hátrányos helyzetű, elsősorban kisiskolás gyermekek vesznek részt.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Ingyenes bölcsődei gyermekétkeztetésben részesül 2015 szeptemberétől az a gyermek, aki:

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- b) tartósan beteg vagy fogyatékos,
- c) családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- d) családjában három vagy több gyermeket nevelnek,
- e) nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság,
- f) családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át.

Ez alapján 2017-ben átlagosan 2 fő fizetett az étkezésért, és 24 fő volt jogosult az ingyenes étkezésre.

Óvodai, valamint iskolai gyermekétkeztetésre jelenleg nem áll rendelkezésre adat.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, jelzéssel nem éltek az önkormányzat felé.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai folyamatosan fogadják és osztják el a ruhaadományokat, ruhacsomagokat rászorult családoknak. Segítséget nyújtanak az évek óta megrendezésre kerülő karácsonyi csomagosztásban. A Nagyközség Önkormányzatának Szociális, Egészségügyi és Kisebbségi Ügyeket Ellátó Bizottságának döntése alapján élelmiszer csomagot kapnak az önkormányzattól a településen élő gyermekes családok, köztük a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

4.4.1. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai 1.

Kiszombor településen helyben biztosított az óvodáskorú gyermekek elhelyezése és nevelése, az önkormányzat fenntartásában működik a Kiszombori Karátson Emília Óvoda. Az óvoda társulási megállapodás alapján, tagintézmények működtetésével biztosítja a közeli kistépelölések óvodai nevelését.

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	175	
Óvodai csoportok száma	6	
Az óvoda nyitvatartási ideje:	6-17 óráig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama:	augusztus 19-31.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	12	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	12	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	óraadó látja el
Dajka/gondozónő	7	0
Kisegítő személyzet	2	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az óvoda jól felszerelt, virágos, parkosított, gyermekbarát környezetben fogadja a kisgyermeket. Az óvoda személyi feltételei biztosítottak, jól képzett, tapasztalt óvodapedagógusok végzik a szakmai munkát.

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai 2.

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	156	6	175	1	132	0
2013	127	5	175	1	115	0
2014	116	5	175	1	106	0
2015	112	5	175	1	91	0
2016	114	5	175	1	106	0

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai elhelyezése biztosított, helyhiány miatt egyetlen gyermek sem került elutasításra. A beíratott gyermekek számán is megfigyelhető a település demográfiai adatainak csökkenő tendenciája.

Az óvodában integrált nevelés folyik, nem kerülnek elkülönítésre a hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos helyzetű kisgyermek. A hátrányos helyzetű gyermekek száma magas, de a csoportokban való részvételük kiegyenlített. Az óvodás gyermekek beíratásakor kiemelt figyelmet fordítanak az egyenlő bánásmód követelményeinek megtartása. A hátrányokkal küzdő óvodások esetében az esélyegyenlőség érvényesítése nem csupán a jogszabályok következetes betartásának következménye, hanem a kisgyermek iránti elhivatottság, a fejlesztés, felzárkóztatás iránti elkötelezettség eredménye.

A 2017. évi októberi statisztika szerint a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma 3 fő. A helyi adatgyűjtés során kiderült, hogy ez a szám a nevelési év során megnövekedett, az óvodai nevelési év végére további 1 fő részére állapított meg SNI-s státuszt a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs és Szakértői Bizottság. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő foglalkozását csak gyógypedagógus végezheti. Az óvodában óraadó gyógypedagógus fejleszti a gyerekeket az októberi statisztikai adatok alapján. Az év közben megállapított sajátos nevelési igény esetén nincs normatív támogatás további gyógypedagógus alkalmazására, így a szakember helyett az óvoda szakvizsgázott fejlesztőpedagógusa és a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok együttesen próbálják fejleszteni a gyermekeket. A logopédiai és gyógytestnevelési feladatokat a Pedagógia Szakszolgálat szakemberei látják el.

A Szakértői Bizottság és a Nevelési Tanácsadó az év során több kisgyermeknél állapított meg beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséget (BTM). Az ilyen problémával küzdő gyermekek fejlesztéséhez a nevelési tanácsadó gyógypedagógusai nyújtanak segítséget helyben, szintén az októberi statisztikai adatok alapján. A kiszombori óvodában minden gyermek egyéni fejlesztésben részesül, így a nevelési év folyamán megállapított újabb BTM-es óvodásoknak is igyekeznek óvodapedagógusaik biztosítani a beilleszkedéshez, személyiségfejlődéshez szükséges fejlesztést.

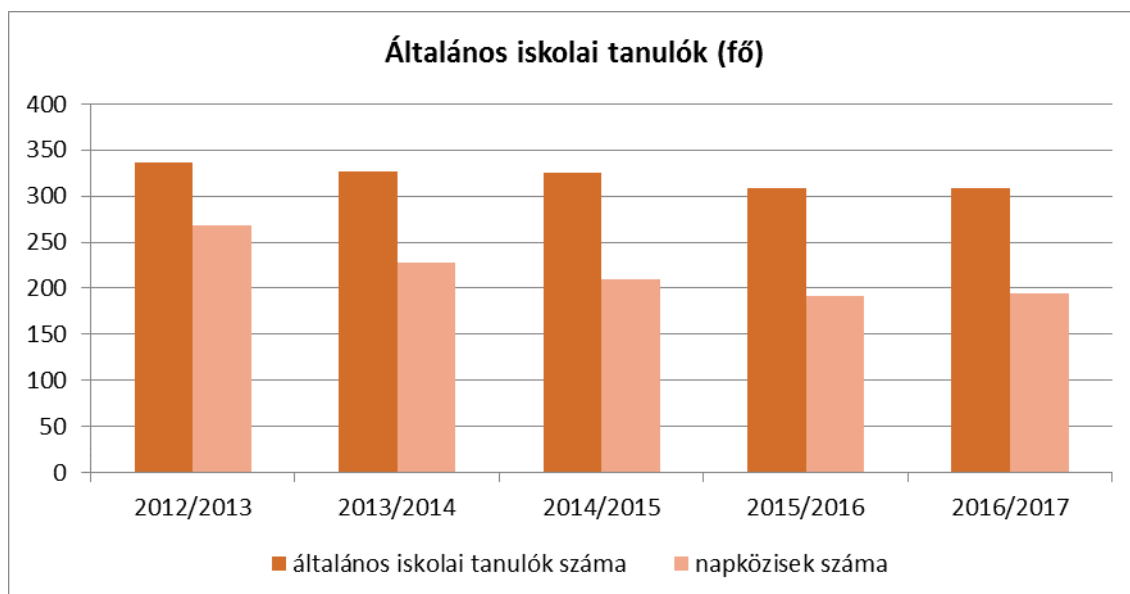
Az óvoda valamennyi továbbképzése összhangban áll az óvoda pedagógiai programjának céljaival. Az óvodavezető folyamatosan figyelemmel kíséri a képzési lehetőségeket, és lehetőség szerint támogatja, valamint biztosítja a pedagógusok bekapcsolódását azokban, hiszen a megszerzett ismeretek hozzájárulnak ahhoz, hogy naprakész pedagógiai ismeretekkel rendelkezzenek.

4.4.5. számú táblázat – Általános iskolában tanulók száma

Kiszomboron a Dózsa György Általános Iskola 8 évfolyammal működik. Az első évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig bezárólag a tankötelezettséget alapozó, a középiskolai továbbtanulásra előkészítő nevelés és oktatás folyik. Az oktatás két telephelyen valósul meg, az alsó tagozatos és a felső tagozatos gyermekek külön épületben tanulnak megfelelően felszerelt, felújított, a fogyatékkal élők számára akadálymentesített környezetben. A jogszabályi változások következtében 2013. január 1-től az intézmény fenntartói feladatait a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Makói Tankerülete látja el.

Tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	173	156	329	187	56,8%
2011/2012	182	155	337	190	56,4%
2012/2013	187	154	341	213	62,5%
2013/2014	165	162	327	228	69,7%
2014/2015	160	165	325	209	64,3%
2015/2016	138	171	309	192	62,1%
2016/2017	137	171	308	194	63,0%

Forrás: helyi adatgyűjtés

4.4.6. számú táblázat – Általános iskolák adatai

Tanév	Általános iskolai osztályok száma			Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			Általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	Összesen	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	Összesen	db
2010/2011	8	8	16	0	0	0	2
2011/2012	8	8	16	0	0	0	2
2012/2013	8	8	16	0	0	0	2
2013/2014	8	8	16	0	0	0	2
2014/2015	8	8	16	0	0	0	2
2015/2016	8	8	16	0	0	0	2
2016/2017	8	8	16	0	0	0	2

Forrás: helyi adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat – Általános iskolák adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	328
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	43
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	38
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	23
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	23

Forrás: helyi adatgyűjtés

A fenti kimutatásból kiderül, hogy az iskolás korú gyermekek megközelítőleg 11,6 %-a más településre jár általános iskolába. Az adat pontosan nem ismert, de néhány esetben speciális ellátás, fejlesztő oktatás igénybevétele miatt kényszerülnek más településre járni gyermeküket. Törekedni kell arra, hogy minél

nagyobb számban vegyék igénybe az általános iskola szolgáltatásait, így nagyobb esély van arra, hogy a családok helyben maradnak és nem költöznek el a településről. Ennek elősegítése érdekében a nagycsoportos óvodások részt vesznek az alsó tagozatosok számára szervezett vidám alkotó napon. A közös szórakoztató programon való részvétel célja a gyermekek helyben tartás túlmenően a zökkenőmentes óvoda iskola közötti átmenet biztosítása.

Az iskolai körzethatárok vizsgálata nem releváns, hiszen a településen egy általános iskola, így egy beiskolázási körzet van. A kiszombori általános iskola beiskolázási körzetébe tartoznak a Ferencszálláson és Klárafalván élő iskoláskorú gyermekek is.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.9. számú táblázat – Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	0	0
Szaktanítást végző tanítók száma	16	0
Szaktanítást végző tanárok száma	17	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Gyermekvédelmi felelős	1	0
Iskolaorvos	0	0
Iskolapszichológus	0	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az iskolában folyó nevelési, oktatási munkához szükséges személyi feltételek biztosítottak az intézmény számára, a szaktanítást végző pedagógusok száma az előírásoknak megfelel. Az intézmény alkalmazásában egy fő gyermekvédelmi felelős látja el a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben élő tanulók gyermek- és ifjúságvédelmi feladatait. Az intézménynek kinevezett gyógypedagógusa nincs, a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését megbízások jogviszonyban a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekeotthon gyógypedagógusai végzik. A logopédiai és gyógytestnevelés feladatokat az óvodához hasonlóan a Pedagógiai Szakszolgálaton keresztül végzik a szakemberek.

Az iskola összes tanulója viszonyítva a diákok 8%-a hátrányos helyzetű, 8%-a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló. Veszélyeztetett helyzetűnek megítélt tanulók száma mindösszesen 7 fő. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatása, nevelése szegregációmentesen valósul meg. A legtöbb esetben minden értelmében hátrányt szenvednek társaikkal szemben. A pénzügyi támogatásokhoz való hozzájutásról az önkormányzattal és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve gondoskodunk. A tanulásban való segítséget fejlesztő foglalkozásokon, differenciált órákon kapják meg a hátrányos helyzetben lévő gyermekek.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A településen egy óvoda és egy általános iskola működik, ezért viszonyítani csak az évek közötti tendenciát tudjuk. A nevelési-oktatási munka eredményességére, hatékonyságára ezen adatok is rámutatnak.

4.4.11. számú táblázat – Kompetenciamérési adatok

Országos kompetencia-mérés eredménye	2015		2016		2017		
	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag
Szövegértés							
6. évfolyam	1488	1488	1453	1494	1419	0	1503
8. évfolyam	1518	1567	1568	1568	1551	0	1571
10. évfolyam	-	-	-	-	-	-	-
Matematika							
6. évfolyam	1465	1497	1495	1486	1446	0	1497
8. évfolyam	1586	1618	1565	1597	1590	0	1612
10. évfolyam	-	-	-	-	-	-	-

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az általános iskolai kompetencia mérés az oktatás hatékonyságának mérésére szolgál. A kompetencia mérés célja annak felismerése, hogy a tanulók képesek-e tudásukat alkalmazni, további ismeretszerzésre felhasználni. A felmérés tesztjei alapvetően nem a tantervi követelmények teljesítésére, hanem valódi helyzet elemzésére irányulnak.

A helyi általános iskolában végzett kompetencia mérések eredményei 2015-2017 években elmaradtak az országos átlagtól. Értékelendő a tanulók teljesítménye figyelembe véve azt a tényt, hogy a családok helyzete egyre nehezebb.

4.4.12. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2011/2012	41	100
2012/2013	37	100
2013/2014	37	100
2014/2015	39	100
2015/2016	41	100

Forrás: helyi adatgyűjtés

A 4.4.12. számú táblázat az iskolában folyó munka eredményességét mutatja. Az összegyűjtött adatok alapján megállapítható, hogy a 8. évfolyamot minden tanuló eredményesen befejezi, ezzel javul a településen a lakosság iskolázottságának mértéke. Az általános iskolát befejező tanulók nagy arányban tanulnak tovább érettségit adó gimnáziumba és szakközépiskolába. A tanulók között nincs olyan tanköteles gyermek, aki nem tanul tovább.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A szegregáció leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

Kiszombor településen a közoktatási területen sincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Korábban az óvoda is, jelenleg csak az általános iskola vesz részt Integrált Pedagógiai Rendszer (IPR) programban. A gyermekek hátrányos helyzetéből adódó elmaradások kezelésére, felzárkóztatására és az esélyegyenlőség megteremtésére irányul a program.

A közoktatási intézmények vállalták, hogy beépítik szakmai, pedagógiai programjukba az IPR-t. A program keretében a támogatás egy része a gyermekek szociális hátrányainak enyhítésére fordítható. A támogatás kiegészítő illetményt biztosít a programban résztvevő óvodásokkal, tanulókkal foglalkozó pedagógusok részére.

Függetlenül attól, hogy az óvoda a HHH-s gyermekek aránya alapján jelenleg támogatásra nem jogosult, a nevelő-oktató munkába beépült a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. Az erre irányuló pályázati kiírások figyelemmel kísérése lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben a pályázati feltételekben meghatározott százalékos arány elő áll a gyermekek létszámában, akkor újabb kiírás esetén további forrás álljon rendelkezésre a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelésére.

Az osztályfőnökök, a pályaaorientációs tanár és az intézmény vezetője segítséget nyújtanak a végzős hátrányos helyzetű tanulók számára, hogy megtalálják azokat a továbbtanulási lehetőségeket, ahol biztosított a felzárkóztató, esélyek növelésére irányuló program.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés a bölcsődei férőhely	Pályázati lehetőségek felkutatása a bölcsőde férőhely bővítésére
Szülők általi negatív minta átöröklése	kiscsoportos komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel	óvodától az iskoláig egészségvédelmi programok

hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	megvalósításának ösztönzése
--	-----------------------------

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

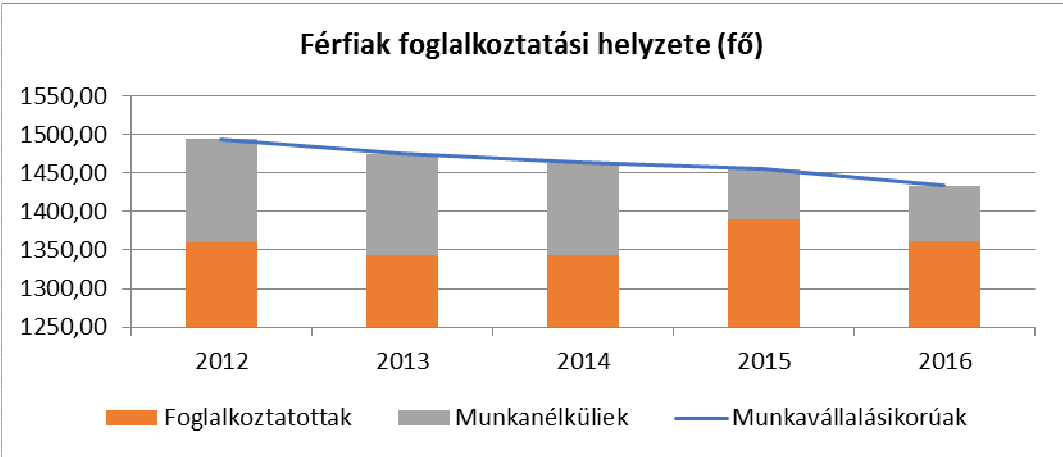
Nők és férfiak társadalmi egyenlősége azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A két nem egyenlő lehetőségekhez kell jusson a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésen való részvételben, az előmenetelben, a gyereknevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Az utóbbi évek során pozitív változás tapasztalható a nők jogaival kapcsolatban. A hátrányos megkülönböztetés csökkenésével a társadalmi feladatok megosztásában egyre nő a két nem közti egyenlőség. A férfiaknak és nőknek tulajdonított feladatok egyre inkább átjárhatóbbá válnak mind a munkavállalás, mind pedig a családi élet során.

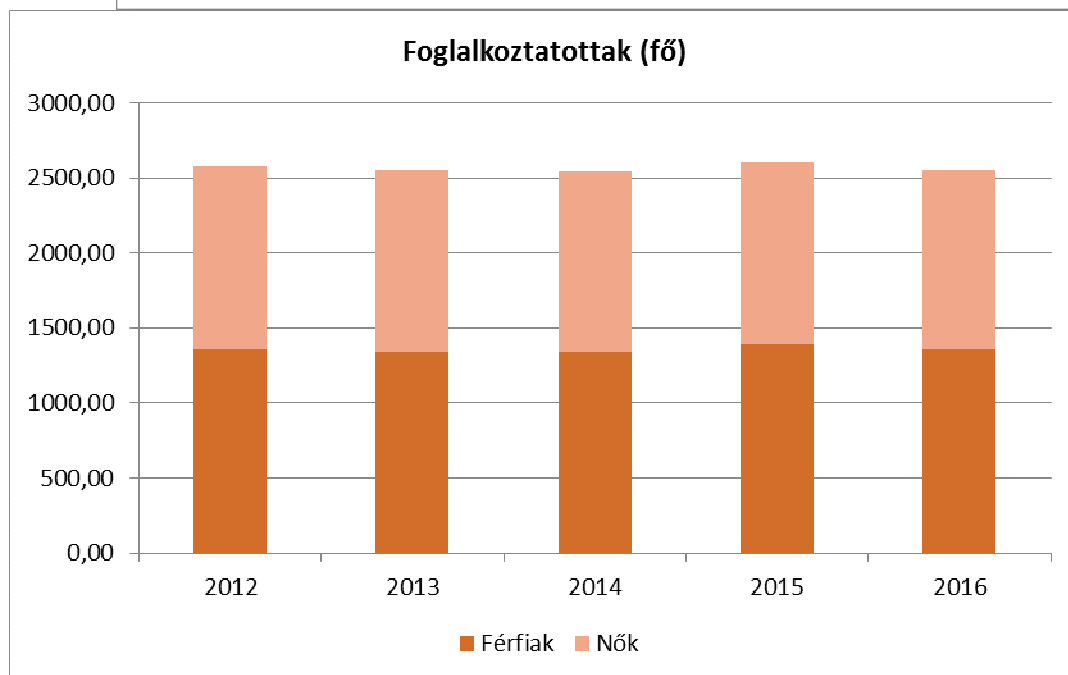
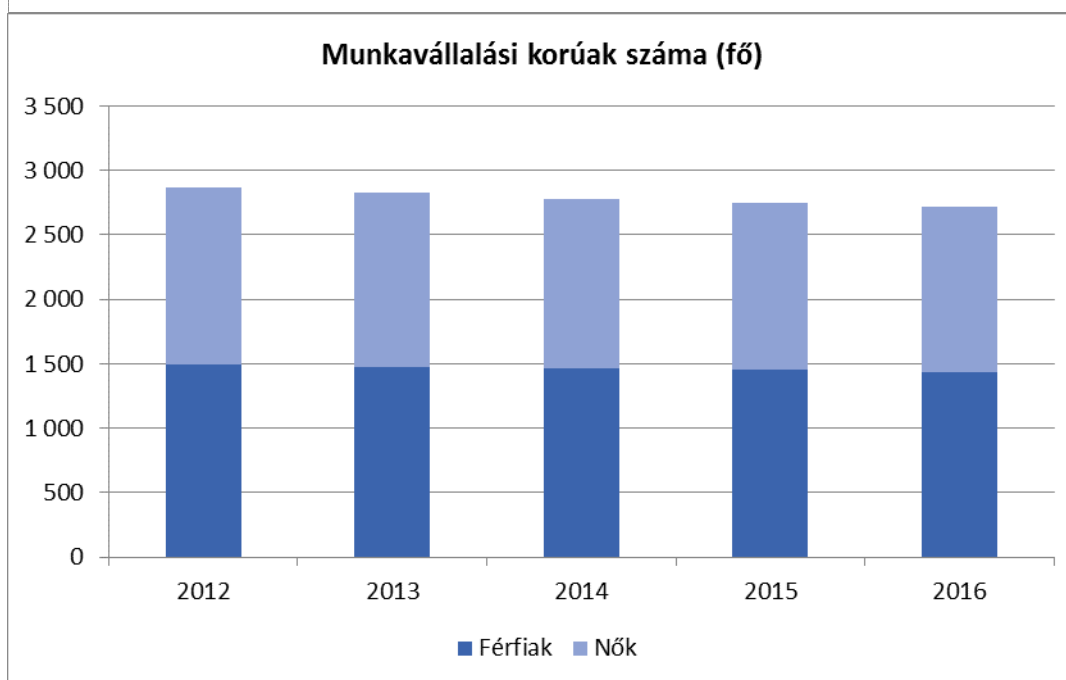
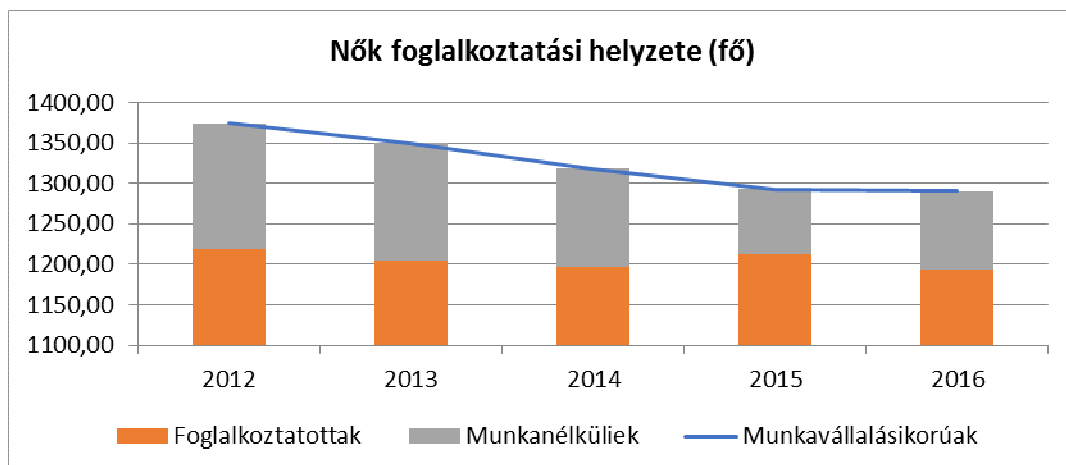
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

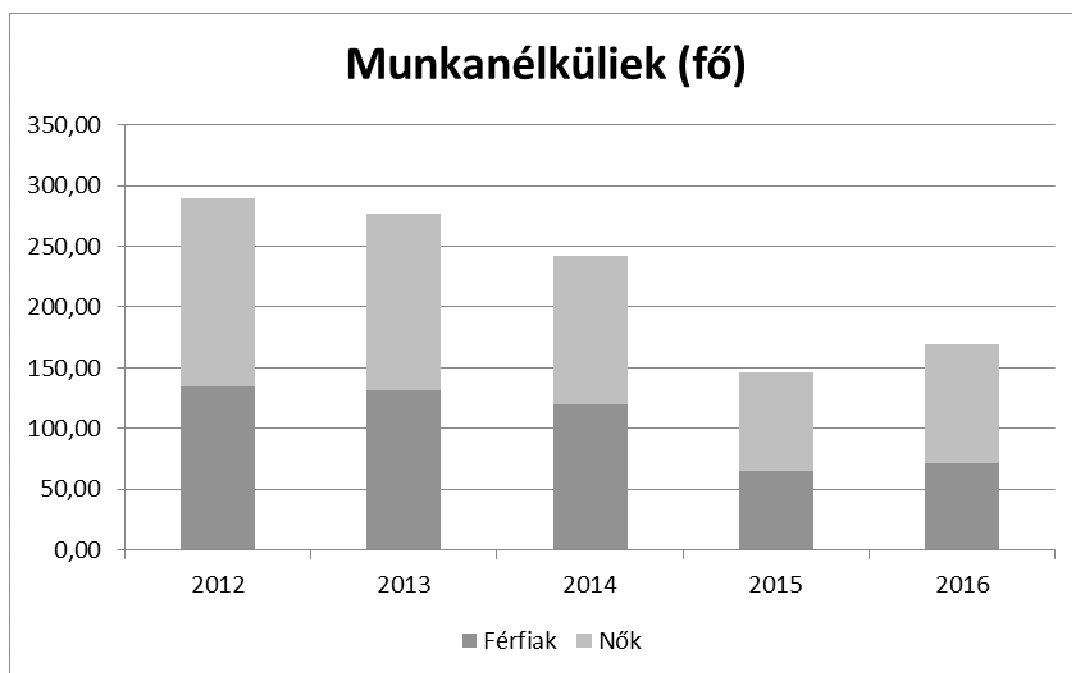
5.1.1. számú táblázat – A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2012	1494	1374	1359	1219	135	155
2013	1 475	1 350	1 344	1 205	131	146
2014	1 463	1 318	1 343	1 196	120	122
2015	1 455	1 293	1 390	1 213	66	81
2016	1 433	1 290	1 361	1 193	72	97

Forrás: TEIR, CSMKH Munkaügyi Központ

A táblázat megmutatja, hogy a településen az aktív korú lakosságból milyen arányban érinti a munkanélküliség a nőket és a férfiakat. Megállapítható, hogy a nők körében a munkanélküliek aránya magasabb, mint a férfiaknál. A kedvezőtlen adatokat a településen élő nők alacsony iskolai végzettsége, a munkalehetőségek hiánya valamint a gyermekvállalást követően a munkába való visszaintegrálódás nehézségei okozzák.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen kimondottan nők foglalkoztatására és képzésére irányuló programok nincsenek. A foglalkoztatást segítő programok alatt a közfoglalkoztatási programokat értjük. Az önkormányzat munkalehetőséget kínál a nők számára, részt vesznek a köztisztasági feladatok ellátásában, parkosításban, közterületek tisztántartásában, könnyebb fizikai munkák elvégzésében. Az elmúlt év során nagyrészt nehéz fizikai munkát végeztek a közfoglalkoztatottak, belvízmentesítési, járdafelújítási munkálatok folytak, ez okozta, hogy a nők alacsonyabb számban kerültek foglalkoztatásra. Természetesen az utóbbi évek adatai nem jelent csökkenő tendenciát a nők foglalkoztatására nézve, az az elvégzendő feladatok függvényében változik.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők munkanélküliségének egyik okozati tényezője az alacsony iskolázottság. A munkanélküli nők megközelítőleg 40%-a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezik, közülük néhányan még a 8 általános iskolai osztályt sem fejezték be. A foglalkoztatás terén az esélyek növelése érdekében nagy hangsúlyt kellene fektetni a nők képzésére, a képzésekhez való hozzájutás lehetőségére.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A rejtett diszkrimináció

a nők foglalkoztatása során ismert jelenség, sok esetben a gyermekvállalás, kisgyermek nevelése hátránynak számít a munkaerő-piacon.

A településen nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetés bejelentéséről, hivatalos eljárás lefolytatásáról a foglalkoztatás területén. Az adatgyűjtés során megkerestük az Egyenlő Bánásmód Hatóságot, hogy érkezett-e hozzájuk hivatalos bejelentés az egyenlő bánásmód megsértésére. Az EBH tájékoztatást küldött arra vonatkozóan, hogy nincs olyan statisztikai nyilvántartásuk, amelyből ezek az adatok kinyerhetők, így nem tud adatot szolgáltatni.

5.2. számú táblázat – A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

Év	3 év alatti gyermekek száma a településen	Működő bölcsődék száma	Bölcsődei férőhelyek száma		Működő családi napközik száma	Férőhelyek száma családi napközikben	Férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2013	94	1	30	0	0	0	30
2014	100	1	30	0	0	0	30
2015	88	1	30	0	0	0	30
2016	96	1	30	0	0	0	30
2017	102	1	30	0	0	0	30

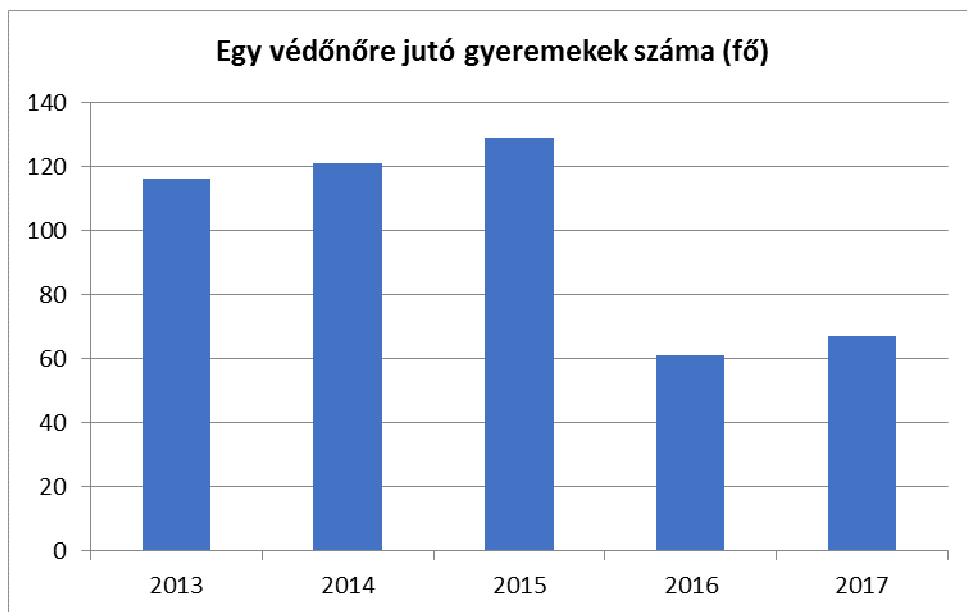
Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Több településen problémát okoz a nők elhelyezkedésénél a gyermekjóléti alapellátás hiánya, hogy nem működik bölcsőde vagy családi napközi. Kiszombor településen a kisgyermekes szülők számára bölcsőde biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását. Az intézményben a férőhelyek száma nem megfelelő.

5.3. számú táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	116	116
2014	1	121	121
2015	1	129	129
2016	2	122	61
2017	2	134	67

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

A jogszabályoknak megfelelően a védőnő a várandós anyák számára önálló tanácsadást biztosít. Heti rendszerességgel a családorvos közreműködésével csecsemő- és kisgyermek tanácsadásra kerül sor. A szabályoknak megfelelően a gondozottakkal való kapcsolattartás családgondozás keretében is megvalósul. Ezen alkalmak lehetőséget adnak a védőnő számára, hogy az anya és a gyermek szociális körülményeit felmérje, probléma esetén jelzéssel éljen a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat felé.

A védőnői hálózat Kiszombor településen hatékonyan működik, a gyermek és az anya is megkapja kellő figyelmet, a szakmai segítséget. A családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadására különböző programok szervezésére kerül sor. Minden évben megrendezésre kerül az Anyatejes Világnapi rendezvény, amire a nők részéről a legnagyobb az érdeklődés.

A nők egészségvédelmét szolgálja az Egészség hét program, ahol lehetőség van különböző szűrővizsgálatokon való részvételre.

Köztudott tény, hogy Magyarországon a zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A rendőrségi riasztások és bírósági eljárások számszerű adatai alapján megállapítható, hogy Kiszomboron az elmúlt 5 évben egyetlen alkalommal került sor rendőrségi beavatkozásra. A védőnő, a családsegítő szolgálat és a rendőrség közös célja a családon belüli erőszak felderítése, segítségnyújtás a bántalmazó kapcsolatban élők számára.

A településen a nők tájékoztatására szórólapok, plakátok állnak rendelkezésre az orvosi rendelőkben, a védőnői szolgálatnál, valamint a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatnál.

5.5. számú táblázat – Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Év	Önkormányzati anyaotthon a településen	Önkormányzati anyaotthon a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaotthon a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaotthon a település 50 km-es körzetében
2013	0	2	0	0
2014	0	2	0	0
2015	0	2	0	0
2016	0	2	0	0

2017	0	2	0	0
------	---	---	---	---

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az anyaoththonok és a családok átmeneti otthonai anyagi vagy családi krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Kiszombor településen nem működik sem anyaoththon sem pedig családok átmeneti otthona. A községtől 7 km-re lévő városban Makón az elmúlt évek során került bezárásra finanszírozási problémák miatt.

Jelenleg a krízis helyzetben élő anyák, családok számára legközelebb a megyeszékhelyen, Szegeden van elérhető anyaoththon.

5.6. számú táblázat – A nők szerepe a helyi közéletben

Év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2014	5	1	0	0	0	0
2015	5	1	0	0	0	0
2016	5	1	0	0	0	0
2017	5	1	0	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

Kiszomboron a helyi önkormányzati választásokon aktívan részt vállalnak a nők. A 2014-es választási eredmények alapján a település polgármestere nő és a megválasztott képviselők között 17% a nők aránya. Az önkormányzati intézmények vezetői a Polgármesteri Hivatal kivételével nők. A településen működő civil szervezetek vezetői és aktív közreműködői között is jóval nagyobb a nők aránya.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők helyzetének elemzése során feltárára került, hogy a településen a kisgyermekes anyák számára nehéz a munka világába való visszaintegrálódás. A nők a gyermekvállalást követően nem tudják vállalni, hogy a távolabb eső városokba pl. Szegedre járjanak dolgozni. Országszerte, így a Makói Kistérségben is jellemző a családbarát munkahelyek hiánya. A rugalmas munkaidő vagy a részmunkaidős foglalkoztatás nagyobb lehetőséget biztosítana az anyák számára a munkaerő-piacon.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliek között a nők aránya jóval magasabb, mint a férfiaké.	Együttműködés a Járási Hivatallal Életvezetésre, álláskeresésre irányuló klubfoglalkozások megtartása
A kisgyermekes anyukák nehezen tudnak elhelyezkedni, nem tudnak eljárni más településre dolgozni.	Bölcsőde népszerűsítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

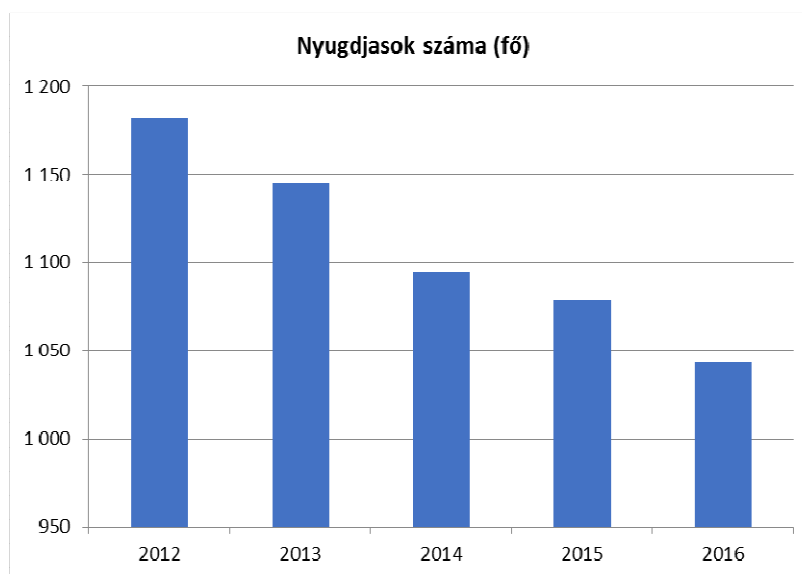
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Kiszombor település bemutatásakor kimutatott adatokból megállapítható, hogy a település öregedési indexe növekvő tendenciát mutat. Azt jelzi, hogy az állandó lakosok közül 100 fő 14 év alatti gyermekre hány fő 65 év feletti lakos jut. A jelenlegi adatok ismeretében már tudjuk, hogy a jövőben nem várható az öregedési index kedvező irányú elmozdulása.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

Év	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	482	700	1 182
2013	458	687	1 145
2014	437	658	1 095
2015	420	659	1 079
2016	408	636	1 044

Forrás: TEIR

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít. A 2012. január 1-től a saját jogú nyugellátások körébe csak az öregségi nyugdíj tartozik.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátások.

a) időssek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen élő időssek, nyugdíjasok foglalkoztatottságára vonatkozóan nincs adatunk. Kiszomboron az önkormányzatnál és az önkormányzat által fenntartott intézményekben nyugdíjasok nem kerülnek foglalkoztatásra.

A munkanélküliek adatainak vizsgálatánál megállapítható, hogy a 55 év feletti regisztrált munkanélküliek és tartós munkanélküliek száma növekvő tendenciát mutat. Ez a növekvő mutatószám nem csak helyi probléma. Jellemző, hogy a szakmai tapasztalat ellenére sem tudnak elhelyezkedni az idősebb korosztályhoz tartozó munkanélküliek.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, időssek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A tevékeny időskorra és az élethosszig tartó tanulásra irányuló célzott programok nem működnek a településen. A térségben szervezett programokra vonatkozóan nincs adatunk. A közintézményekben köztisztviselői vagy közalkalmazotti jogviszonyban nincs lehetőség nyugdíjasok alkalmazására. Egyrészt a jogszabály is kizárja, másrészt az aktív korúak körében is magas a munkanélküliek aránya.

A településen a civil szervezetek által szervezett rendezvényeken igyekeznek bevonni a nyugdíjas korú lakosokat, ezzel biztosítva a szabadidő hasznos eltöltését.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.1. számú táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2012	290	41	14%	70	18	26%
2013	277	37	13,6%	109	n.a	-
2014	242	37	15,3%	60	n.a	-
2015	146	41	28,1%	49	n.a	-
2016	169	42	24,9%	55	n.a	-

Forrás: TEIR, CSMKH Járási Hivatal

A Makói Járási Hivatal által szolgáltatott adatokból kiderül, hogy az 55 év feletti munkanélküliek állástalanná váltak száma évente növekszik. A nyugdíj előtt álló korosztály körében ez országosan is megfigyelhető, de a diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

Kiszombor településen növekszik az 55 éven felüliek között a munkanélküliek száma, és a korcsoportok szerinti kimutatásból jól látszik, hogy sokkal nagyobb mértékben, mint a többi korosztály esetében.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

a) az idősokok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat – 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma

Év	64 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma	
	fő	fő	%
2012	624	22	3,5%
2013	644	22	3,4%
2014	661	21	3,2%
2015	665	22	3,3%
2016	661	20	3,0%

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

Az önkormányzat az idősokok számára feladatellátási kötelezettség nélkül átmeneti otthont működtetett a településen. A 2012-es év során a beszűkülő pénzügyi lehetőségek és a finanszírozási problémák miatt megszüntetésre került az idősokok átmeneti otthona.

A Kiszombori Szociális és Gyermejjóléti Intézmény az idős korosztály tagjai részére a szociális étkeztetésen és a házi segítségnyújtáson túl kötelezően előírt nappali ellátást -idősokok klubját is működtet. A nappali tartózkodáshoz, programokhoz megfelelő teret biztosít az intézmény, ahol szakmailag és emberileg magas szintű ellátás érhető el az idősokok számára. A szociális területen dolgozók mindent megtesznek annak érdekében, hogy az érintettek minél szélesebb körben megismerjék a nappali ellátás nyújtotta lehetőségeket és minél nagyobb számban legyenek jelen az idősokok klubjában. A szolgáltatást igénybe vevők a szakszerű ellátás mellett mentális segítséget is kapnak. A klubtagoknak lehetőségük van szórakoztató szabadidős foglalkozásokon, az idősokori egészséges étellel kapcsolatos tájékoztató előadásokon részt venni. A nappali ellátás igénybevételével csökkenthető az idős korosztályra jellemző elmagányosodás.

6.3.2. számú táblázat – Idősokorúak járadékában részesülők száma

Év	Idősokorúak járadékában részesülők száma
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0

Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a nyugdíjkorhatáruk betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

Az időskorúak járadékát a járási (fővárosi kerületi) hivatal állapíthatja meg.

A minimálisan szükségeshez hiányzó szolgálati idő pótlása persze utólagos járulékfizetéssel és legfeljebb 5 év tartamban ilyen esetben lehetséges, de nem olcsó, emiatt a nehéz helyzetben élő emberek óriási többsége képtelen erre.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Kiszombor településen minden korosztály – köztük az idősebb korosztály – számára is elérhetők a közművelődési, kulturális szolgáltatások. A helyi művelődési ház rendszeresen szervez olyan programokat, melyek biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését. Az idősök közül legtöbben az önkormányzat által szervezett rendezvényeken, falunapokon és a művelődési ház programjain vesznek részt. A civil szervezetek tevékenységében aktívan közreműködnek az idős korosztály képviselői. A távolabbi városokban elérhető szórakozási lehetőségekkel, mint a mozi, múzeum vagy színház csak nagyon kevesen élnek.

A problémát elsősorban nem az idősök részvételi aránya vagy annak gyakorisága okozza. Aki rendszeresen jár a rendezvényekre tapasztalhatja, hogy mindig ugyanazok a nyugdíjasok jelennek meg a programokon. Célunk, hogy az aktív nyugdíjasok részvételi arányát fenntartsuk és az idős korosztályból lehetőségeikhez mérten minél többen vegyenek részt az eseményeken, megelőzve ezzel a bezárkózást, elmagányosodást, a pszichés és mentális betegségek kialakulását.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai képességeinek fejlesztése ma már elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a törekvések ellenére még mindig nagyon alacsony számban tudják kezelni a számítógépet. Míg a gyermekek körében éppen az a probléma, hogy túlságosan kötődnek a technikához, az idősök számára viszont az internet alkalmazásával kinyílna a világ. A mai világban sok olyan család van, ahol a családtagok, régi barátok az ország vagy éppen a világ másik részén élnek. Az idősök egy részének nincs információja arról, hogy milyen számukra is elérhető, ingyenes kapcsolattartási lehetőségeket nyújt az internet. Az önkormányzat intézményei biztosítják az idősök számára az internet szolgáltatás elérhetőségét.

Évente rendszeresen megrendezésre kerülnek azok a programok, amelyeket kifejezetten az idősök számára hívtak életre. A farsangi mulatsággal kezdődik, majd a nőnapot követően a húsvéti ünnepek megünneplésével folytatódik az éves rendezvénysorozat. Nagymamák napja alkalmával az óvodások műsort adnak az idősök számára. A nyár folyamán részt vesznek a Nyári Fesztivál eseményein, a Szent Iván-éji tűzugráson, a zenés esteken. Minden részt vevő köszöntésre kerül név- és születésnapja alkalmából, ezzel is felkeltve az érdeklődést a nyugdíjasok részéről. Az őszi közeledtével szüreti vigadalmakon, majd az Idősök Világnapja alkalmából szervezett eseményen vehetnek részt az idősök. Mindenszentekkor elhunyt szeretteikre emlékezhetnek közösen az idősök, nem pedig önmagukba bezárkózva. Advent és karácsony közeledtével a nyugdíjasok közös ajándék és dekorációkészítéssel tölthetik az időt a civil szervezetek bevonásával.

Az idősök részéről nagy érdeklődés van az énekes-táncos programok iránt. Ennek öröme az elmúlt években Nótafa csoport és Fürgelábak táncsoport alakult a nyugdíjasok közreműködésével. Nem csak saját szórakoztatásukra, de a közösségi napok rendezvényein is rendszeresen fellépnek. Az önszerveződő csoportok rendszeresen eljárnak térségi, megyei kulturális vetélkedőkre, csoporttalálkozókra.

A kulturális rendezvényeken túl a házi orvosok, szakorvosok egészségmegőrzéssel, betegségek megelőzésével kapcsolatos előadásokat tartanak. A helyi rendőrőrs vezetője a nyugdíjasok számára figyelemfelhívó tájékoztatást tart saját maguk és vagyontárgyaik védelmére vonatkozóan, kiemelt figyelmet fordítva az ismeretlenekkel szemben való jóhiszeműsége, az áldozattá válás megelőzésére.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás elkerülése, rendezvényeken részvételi arány megtartása, növelése	Rendezvények népszerűsítése, civil szervezetek bevonásával programterv készítése
Jelentős az idősök körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás az igény bevezethető szolgáltatásokról

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékossgal élő személynek nevezzük azt, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1. számú táblázat – Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	Egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2012	104	110
2013	93	110
2014	83	100
2015	79	94

2016

71

93

Forrás: TEIR, helyi adatgyűjtés

7.1.2. számú táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	Önkormányzati fenntartású intézményben	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága

A Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki rehabilitációs ellátásban részesül, aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

Általánosságban elmondható, hogy gyakori probléma a kevés foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben.

Arra vonatkozóan nincs adatunk, hogy a település hány fogyatékkal élő foglalkoztatnak a non profit szervezetek és a gazdasági vállalkozások. Az önkormányzatnál és intézményeinél rendszeresen alkalmazásra kerültek megváltozott munkaképesség vagy egészségkárosodás miatt fogyatékkal élő munkatársak. Az elmúlt két évben 10-11 fő végzett munkát részmunkaidős foglalkoztatásban. Korábban a Járási Hivatal támogatásával is biztosított volt a fogyatékkal élők alkalmazása. Az átszervezések, a jogszabályi változások és a szűkülő anyagi lehetőségek miatt ebben az évben már nem volt lehetőség a foglalkoztatására.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a segítséget sem kap. Kiszombor településen a fogyatékkal élők hátrányos megkülönböztetéséről nincs tudomásunk, erre vonatkozóan nem kaptunk bejelentést.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.4. számú táblázat – A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

	Állami/önkormányzati			Egyházi			Civil		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
étkeztetés	1	1	1	0	0	0	0	0	0
házi segítségnyújtás	1	1	1	0	0	0	0	0	0
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	1	1	1	0	0	0	0	0	0
családsegítés	1	1	1	0	0	0	0	0	0
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	0	0	0	0	0	0	0	0	0
támogató szolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nappali ellátás	1	1	1	0	0	0	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

A fogyatékkal élők számára a Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételére van lehetőség. Elérhető számukra a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása, valamint a családsegítés. Az intézmény adatai alapján megállapítható, hogy Kiszomboron az elmúlt év során nem igényelt ellátást fogyatékkal élő személy.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek az alábbi pénzübeli és természetbeni ellátási formákat vehetik igénybe.

Pénzübeli ellátások:

- ✓ fogyatékosági támogatás
- ✓ rokkantsági járadék
- ✓ közlekedési kedvezmény
- ✓ parkolási igazolvány

Természetbeni alapellátások:

- ✓ szociális étkeztetés
- ✓ házi segítségnyújtás
- ✓ családsegítés
- ✓ jelzőrendszeres ház segítségnyújtás

Természetbeni szakosított ellátási formák az ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon. A szakosított ellátási formák Kiszombor településen nem érhetők el a fogyatékkal élők számára.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

7.3.1. számú táblázat - Akadálymentesítés

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	igen	igen	igen	igen	nem	igen	igen	elérhető	
	középfok	-	-	-	-	-	-	-	-	

	felsőfok	-	-	-	-	-	-	-	-	
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	
	járó beteg szakellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	
	alapellátás	nem	igen	igen	igen	nem	igen	igen	elérhető	
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	igen	nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		igen	igen	igen	nem	nem	igen	igen	elérhető	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fenti táblázatban kimutatásra került, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése mennyire biztosított. Az általános iskola, az egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények, valamint az önkormányzat épülete szinte teljes körűen akadálymentesített. A szociális alapellátást nyújtó intézmény épületében csak a mozgáskorlátozottak számára biztosított a bejutás, illetve a mosdóhelyiség.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat fenntartásában működő Ady Endre Művelődési Ház akadálymentesítésére 2015-ben adódott pályázati lehetőség, mellyel élt az önkormányzat.

Nem az önkormányzat tulajdonában van az épület, de közszolgáltatást nyújt a rendőrség, határőrség. Az épületben a mozgáskorlátozottak számára áll rendelkezésre rámpa, illetve mozgáskorlátozott mosdó.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nincs információnk.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

7.3.2. számú táblázat – Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintatható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb

Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem	nem	Egyes járatokon alacsony padozatú buszok
Buszpályaudvar, buszvárók	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés

A táblázat jól mutatja, hogy a helyi közösségi közlekedésben történt előremozdulás a fogyatékkal élők közlekedésének segítése érdekében. Térségi pályázat került benyújtásra Községi közlekedés fejlesztése címen. A pályázati támogatás terhére buszvárók kialakítására került sor, ekkor készült el a kerekés székes felhajtó, valamint a járdaszakasz javítása.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Tisza Volán menetrendjébe beiktatva, meghatározott időpontban alacsonypadozatú buszok járnak, ezzel elősegítve a mozgáskorlátozottaknak a közösségi közlekedés elérését. A településen fogyatékkal élőknek nincs lehetőségük állandó intézményi ellátás igénybevételére.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A művelődési ház ad otthont a Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Egyesületének, akik tevékenységükkel a fogyatékkal élők, mozgáskorlátozottak beilleszkedését, érdekképviselését kívánják elősegíteni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Megváltozott munkaképességűek átképzése, foglalkoztatás elősegítése	Járási Hivatallal együttműködés Civil szervezetekkel együttműködés
Közutak, járdák akadálymentesítése	Pályázati lehetőségek figyelése, kihasználása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

A településen a célcsoportok segítségét, ellátását a civil szervezetek, egyházi segítő szervezetek, érdekvédelmi szervezetek együttműködve végzik. Nincs információnk arra vonatkozóan, hogy a civil támogató szervezetek egymással kötöttek-e együttműködési megállapodást.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat és nemzetiségi önkormányzat között a településen megállapodás jött létre, mely a költségvetési-, pénzügyi- és adminisztrációs feladatok ellátására irányul.

Az önkormányzat a helyben működő civil szervezetekkel együttműködési megállapodást kötött. Az önkormányzat és a civil szervezetek között szoros az együttműködés, minkét szereplő esetében fontos az aktív közösségi élet biztosítása a településen élők számára.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata jellemzően szociális és közoktatási területen mikrotérségi, kistérségi társulási megállapodásokat kötött a környező településekkel a kötelező feladatok ellátására.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kisebbségi önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a célcsoportok tagjait, figyelmet fordítanak az esélyegyenlőség biztosítására, a hátrányok csökkentésére.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működő civil szervezetek jellemzően a szociális, közoktatási, kulturális ágazat támogatására alakultak. Aktívan támogatják az intézményekben folyó szakmai munkát, hozzáadott tevékenységükkel kiegészítik azt.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat jó kapcsolatot ápol a helyi vállalkozásokkal, gazdasági szervezetekkel. A településen több olyan vállalkozás van, ahol fontosnak tartják az esélyegyenlőség biztosítását, támogatásokkal, adományokkal segítik a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés készítése során a statisztikai adatok összegyűjtésén túl helyi adatgyűjtésre is sor került. A helyi adatgyűjtés során bevonásra kerültek az érintett intézmények vezetői, az egyes szakterületek szakemberei, a kisebbségi önkormányzat képviselői valamint Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Szociális, Egészségügyi és Kisebbségi Ügyeket Ellátó Bizottsága. A helyzetelemzéshez megkerestük a célcsoportokhoz kapcsolódó civil szervezeteket. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célcsoportokhoz tartozók esélyegyenlőségének biztosítására irányuló eddigi tevékenységet valamint a jövőbeni elképzeléseket.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program az elfogadást követően Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának honlapján válik elérhetővé a civil szervezetek és a lakosság számára. Észrevételeket az önkormányzaton keresztül lehet tenni a képviselő-testület számára.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Sokan vannak, akik „beragadtak” a közfoglalkoztatási rendszerbe Az álláskeresők között magas a 8. általánosnál kevesebb vagy 8. általánost végzettek száma Magas az 55 év feletti korosztály aránya az álláskeresők között	Kapcsolattartás a Járási Hivatallal, az általuk meghirdetésre kerülő álláslehetőségek kifüggesztése, munkaerő-piaci tanácsadás Képzőhelyek felkutatása, az alacsonyan iskolázott álláskeresők képzésre való eljutásának segítése Megpróbálni bevonni őket a közfoglalkoztatásba, míg el nem érik a nyugdíj előtti segélyre való jogosultságot
Gyermekek	Kevés a bölcsődei férőhely Szülők általi negatív minta átöröklése Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	Pályázati lehetőségek felkutatása a bölcsőde férőhely bővítésére kiscsoportos komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával óvodától az iskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése
Idősek	Elmagányosodás elkerülése, rendezvényeken részvételi arány megtartása, növelése Jelentős az idősek körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Rendezvények népszerűsítése, civil szervezetek bevonásával programterv készítése Tájékoztatás az igény bevehető szolgáltatásokról
Nők	A munkanélküliek között a nők aránya jóval magasabb, mint a férfiaké. A kisgyermekes anyukák nehezen tudnak elhelyezkedni, nem tudnak eljárni más településre dolgozni.	Együttműködés a Járási Hivatallal Életvezetésre, álláskeresőkre irányuló klubfoglalkozások megtartása Bölcsőde népszerűsítése
Fogyatékkal élők	Megváltozott munkaképességűek átképzése, foglalkoztatás elősegítése Közutak, járdák akadálymentesítése	Járási Hivatallal együttműködés Civil szervezetekkel együttműködés Pályázati lehetőségek figyelése, kihasználása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	„Beragadás” megakadályozása	Önkormányzat Járási Hivatal
	Iskolázottság növelése	Önkormányzat Járási Hivatal Képzést szervezők
	Álláskeresés elősegítése	Önkormányzat Járási Hivatal
Gyermekek	Szülők, mint pozitív példa	Önkormányzat Óvoda Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
	Bölcsődei férőhelybővítés	Önkormányzat Bölcsőde
	Egészségtudatosság	Önkormányzat Óvoda Bölcsőde
Idősek	Rendezvényeken való részvétel növelése	Önkormányzat Civil szervezetek Idősek klubja, Nőklub
	Tájékoztatás!!!	Önkormányzat Idősek klubja, Nőklub Önkéntes diákok
Nők	A munkanélküliek között a nők aránya jóval magasabb, mint a férfiaké	Önkormányzat Járási Hivatal Civil szervezetek
	Munkába való visszatérés megkönnyítése	Önkormányzat Bölcsőde Családsegítő- gyermekjóléti szolgálat Védőnő Önkéntes pont
Fogyatékkal élők	Megváltozott munkaképességűek alacsony foglalkoztatottsága	Önkormányzat Járási Hivatal Civil szervezetek
	Közutak, járdák akadálymentesítése	Önkormányzat Műszaki szakember Rehabilitációs szakmérnök

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák számára is biztosítottak az egyenlő esélyek a foglalkoztatás területén és a mindennapi életben.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára biztosítva legyenek a létfenntartáshoz, szociális körülményeik javításához és a helyzetükből való kiemelkedéshez szükséges támogatások.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek biztonságát, egészséges testi-lelki- szellemi fejlődését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életkörülményeire, felmerülő problémáikra és az elszigeteltség, elmagányosodás megakadályozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő bánásmódot, a gyermekvállalást követően a család és a munka összeegyeztethetőségét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők élhető körülményeinek megteremtésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	„Beragadás” megakadályozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sokan vannak, akik „beragadtak” a közfoglalkoztatási rendszerbe
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K,H: „beragadt” közfoglalkoztatottak számának csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés azokról a közfoglalkoztatottakról, akik huzamosabb ideje a közfoglalkoztatásban dolgoznak Havi rendszerességgel egyéni találkozók (mentorálás) Heti rendszerességgel kinyomtatásra, kifüggesztésre kerül a Járási Hivatal által meghirdetett állások
Résztvevők és felelős	Kijelölt munkatársak (szoc. üi., egyéb)
Partnerek	Önkormányzat Járási Hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K: 2020. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: „Beragadt” közfoglalkoztatottak száma K: Mentoráltak száma H: Beragadt” közfoglalkoztatottak száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együttműködés hiánya a közfoglalkoztatottak részéről Megfelelő munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai: nyomtató

Intézkedés címe:	Iskolázottság növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a 8. általánosnál kevesebb vagy 8. általánost végzettek száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K: Képzések felkutatása H: Iskolázottság növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés az álláskereső iskolai végzettségéről, a lehetséges célcsoport tagjairól önkéntesek bevonásával Kapcsolatfelvétel (együtműködési megállapodás) a Járási Hivatallal, képzőhelyekkel Felnőttképzésre irányuló pályázati lehetőségek felkutatása, melyhez csatlakozni tudnak az álláskereső Tájékoztatás a célcsoport tagjai számára a képzési lehetőségekről (Kiszombori Híradó, honlap)
Résztvevők és felelős	Kijelölt munkatársak Önkéntesek
Partnerek	Önkormányzat Munkaügyi Központ Képzést szervezők
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Adatgyűjtés során megkeresett 8. általánossal nem rendelkező és max. 8 általánost végzettek száma K: Tájékoztattak száma a célcsoport tagjai közül H: Képzésben résztvevők száma Képzettséget megszerzők száma 8 általánost sikeresen befejezettek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együtműködés hiánya az álláskereső részéről Megfelelő képzések hiánya
Szükséges erőforrások	Önkéntesek az adatgyűjtéshez Humánerőforrás a tájékoztatáshoz, pályázati lehetőségek felkutatásához

Intézkedés címe:	Álláskeresés elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Álláskeresők száma magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K: Álláskeresők tájékoztatása H: Álláskeresők számának csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés az 55 év feletti álláskeresőkről Tájékoztatás Kiszombori Híradóban a lehetőségről Heti rendszerességgel kinyomtatásra, kifüggesztésre kerül a Járási Hivatal által meghirdetett állások
Résztevők és felelős	Kijelölt munkatársak (szoc. üi., egyéb)
Partnerek	Önkormányzat Járási Hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. december 31. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Adatgyűjtés során megkeresett álláskeresők száma (kiindulási adat nincs) K: Tájékoztató álláskeresők száma (kiindulási adat nincs) H: Álláskeresők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együttműködés hiánya álláskeresők részéről Megfelelő munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai: nyomtató

Intézkedés címe:	Szülők, mint pozitív példa
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szülők általi negatív minta átöröklése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel K,H: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása, bevonása gyakorlati útmutatás szükség szerint egyéni és családterápia
Résztvevők és felelős	Óvodapedagógusok Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
Partnerek	Önkormányzat Óvoda Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K,H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	meghívók, levelek, értesítő e-mailek jelenléti ívek program leírások fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	passzivitás mindkét fél részéről hiányzások
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati lehetőség Fejlesztő eszközök

Intézkedés címe:	Bölcsődei férőhelybővítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a bölcsődei férőhely
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Adatgyűjtés K-H: Bölcsőde férőhelybővítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek felkutatása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat dolgozói
Partnerek	Önkormányzat Bölcsőde
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2018. december 31. K,H: 2023. június
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R, K, H: Bölcsődei férőhelyek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők döntései
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Technikai erőforrás Pályázati forrás

Intézkedés címe:	Egészségtudatosság
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel, pályázatok figyelése K,H: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása programok, előadások szervezése gyakorlati útmutatás, akár otthoni környezetben lehetőség szerint életmód tábor
Résztvevők és felelős	Óvodapedagógusok Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
Partnerek	Önkormányzat Óvoda Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2018. december 31. K,H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	meghívók, levelek, értesítő e-mailek jelenléti ívek program leírások fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	passzivitás mindkét fél részéről hiányzások
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati lehetőség Fejlesztő eszközök

Intézkedés címe:	Munkanélküli nők aránya magasabb
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A munkanélküliek között a nők aránya jóval magasabb, mint a férfiaké.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K: Munkanélküli nők tájékoztatása H: Munkanélküli nők számának csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés a munkanélküli nőkről Tájékoztatás Kiszombori Híradóban a lehetőségről Együttműködési megállapodás a civil szervezetekkel Munkanélküli nők számára klub szervezése (életvezetési tanácsok, álláskereső tevékenység, álláskeresési technikák, képzési lehetőségek)
Résztvevők és felelős	Kijelölt munkatársak (szoc. üi., egyéb) Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai Védőnő Könyvtáros
Partnerek	Önkormányzat Járási Hivatal Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. december 31. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Adatgyűjtés során megkeresett munkanélküli nők száma (kiindulási adat nincs) K: Tájékoztított munkanélküli nők száma (kiindulási adat nincs) H: Munkanélküli nők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együttműködés, érdeklődés hiánya a munkanélküli nők részéről Megfelelő munkalehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai: nyomtató

Intézkedés címe:	Munkába való visszatérés megkönnyítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyukák nehezen tudnak elhelyezkedni, nem tudnak eljárni más településre dolgozni.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Tájékoztatás a bölcsődei elhelyezésről K: Önkéntes munka lehetőségének megismertetése H: Minél több kisgyermekes anyuka el tudjon helyezkedni megfelelő munkahelyen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés Bölcsőde népszerűsítő kampány Önkéntes Ponttal együttműködési megállapodás megkötése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Bölcsőde Családsegítő- gyermekjóléti szolgálat Védőnő
Partnerek	Önkormányzat Bölcsőde Családsegítő- gyermekjóléti szolgálat Védőnő Önkéntes pont
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. szeptember 30. K,H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Tájékoztatót kisgyermekes anyukák száma K: Önkéntes munkába résztvevő nők száma H: Elhelyezkedett nők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megfelelő munkahelyek hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

Intézkedés címe:	Rendezvényeken való részvétel növelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős korosztályból rendszerint ugyanazok vesznek részt a rendezvényeken
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Tájékoztatás, figyelemfelhívás K: Rendezvényeken való megjelenés H: Elmagányosodás elkerülése, mentális betegségek csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatás az idősök részére a közösségben elérhető szórakozási lehetőségekről, civil szervezetek által szervezett programokról Szórólap, plakát készítése Tájékoztató szórólapok elhelyezése az orvosi rendelőkben, gyógyszerárban Együttműködési megállapodás a civil szervezetekkel Civil szervezetek által programterv kidolgozása az idősök kimozdítására (gyógytorna, orvosi előadások)
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, önkormányzati intézmények, Civil szervezetek
Partnerek	Önkormányzat Civil szervezetek EESZI nappali ellátás
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Helyi programok száma K: Eseményeken résztvevők száma H: Eseményeken résztvevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség a célcsoport részéről Forráshiány
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati lehetőségek rendezvények szervezéséhez

Intézkedés címe:	Tájékoztatás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jelentős az idősök körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K,H Tájékoztatás, figyelemfelkeltés, igényfelmérés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés készítése Kiszombori Híradóban való megjelenés Kiszombor Honlapján megjelenés Szociális üi-vel való találkozáskor tájékoztatás Idősek Klubjában tájékoztatók
Résztevők és felelős	Önkormányzat Idősek klubja Szociális üi.
Partnerek	Önkormányzat Idősek Klubja
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	meghívók, levelek jelenléti ívek program leírások fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség az idősök részéről
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Technikai erőforrás

Intézkedés címe:	Megváltozott munkaképességűek alacsony foglalkoztatottsága
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Megváltozott munkaképességű munkavállalók alacsony foglalkoztatottsága
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Helyzetelemzés K: Együttműködés a Járási Hivatallal H: Foglalkoztatottak számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés, adatgyűjtés Járási Hivatallal kapcsolattartás Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázati lehetőségek kihasználása Megváltozott munkaképességűek alkalmazása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Házi orvosok Civil szervezetek, kiemelten mozgáskorlátozottak egyesülete
Partnerek	Önkormányzat Járási Hivatal Csongrád M-i Mozaikmozgáskorlátozottak Egyesülete – helyi szervezet
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. december 31. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Együttműködésbe bevont megvált.munkakép. személyek száma (kiinduló adat nincs) K: Megvált. munkakép. foglalkoztatottak száma H: Megvált. munkakép. foglalkoztatottak száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A fogyatékkal élők együttműködésének hiánya Pályázati lehetőség hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázat – anyagi forrás

Intézkedés címe:	Közutak, járdák akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen a közutak, járdák nem akadálymentesek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Pályázati lehetőségek felkutatása, megszerzése K: Akadálymentesítés terveinek elkészítése H: Teljeskörű akadálymentesítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati forrás megszerzése Helyszín felmérése, tervek készítése Rehabilitációs szakemberrel egyeztetés Beruházás, felújítás lebonyolítása Tájékoztatás a célcsoport tagjainak
Résztvevők és felelős	Önkormányzat Műszaki szakember Rehabilitációs szakmérnök
Partnerek	Önkormányzat Rehabilitációs szakember
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019. június 30. K: 2021. június 30. H: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Akadálymentesítésre vonatkozó terv megléte K: Az épület teljeskörű akadálymentesítettsége H: Az épület teljeskörű akadálymentesítettsége
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati lehetőségek hiányában anyagi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrások Anyagi források (pályázati)

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	„Beragadás” megakadályozása	Sokan vannak, akik „beragadtak” a közfoglalkoztatási rendszerbe	A „beragadt” közfoglalkoztatottak számának csökkentése	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliekről szóló 1991. évi IV. törvény	Tájékoztatás, mentorálás	önkormányzat	2023.06.30.	„beragadt” közfoglalkoztatottak száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyek növelése a foglalkoztatás terén
2	Iskolázottság növelése	Az álláskeresők között az alacsonyan iskolázottak száma magas, nagy arányú a 8. általános iskolai végzettség, néhány esetben még a 8 általános végzettség is hiányzik.	Képzettségi szintek és továbbtanulási esélyek növelése.	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény	A Járási Hivatallal együttműködve felnőttképzésre irányuló pályázati lehetőségek felkutatása, melyhez csatlakozni tudnak az álláskeresők.	önkormányzat	2023.06.30.	Képzettséget megszerzők száma 8 általános iskolát sikeresen befejezettek száma	Humán erőforrás Önkéntesek Pályázati források	A képzések megszerzésével megnövekednek az elhelyezkedési esélyek.
3	Álláskereső elősegítése	A Járási Hivatal által meghirdetett állások kifüggesztésre kerülnek.	Álláskeresők számának csökkenése	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A foglalkoztatás elősegítéséről és	Tájékoztatás	önkormányzat	2023.06.30.	Álláskeresők száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyek növelése a foglalkoztatás terén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
				a munkanélküliekről szóló 1991. évi IV. törvény						
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szülők, mint pozitív példa	Szülők általi negatív minta átörökítése	Együttműködés kiépítése, családok bevonása, jó gyakorlat megismertetése	"Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény	Pályázati lehetőségek felkutatása, szülő csoportok, gyerek csoportok, közös szülő-gyermek csoportok szervezése	Óvoda	2023.06.30.	résztvevők száma	Humán erőforrás Szakemberek Pályázati lehetőségek Fejlesztő eszközök	Megfelelő pályázati/célzott forrás a felzárkóztatáshoz
2	Bölcsődei férőhelybővítés	Kevés a bölcsődei férőhely	Kiszombori bölcsőde férőhelybővítése	"Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia	Kiszombori bölcsőde férőhelybővítés	Önkormányzat	2023.06.30.	újra létrehozott bölcsődei férőhelyek száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Megfelelő pályázati forrás megtalálása
3	Egészségtudatoság	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	a szűrővizsgálatok jelentőségének népszerűsítése, egészséges életmód, családi programok		Pályázati lehetőségek felkutatása, előadások, bemutatók szervezése	Önkormányzat, óvoda	2023.06.30	résztvevők száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Munkanélküli nők aránya magasabb	A munkanélküliek között magasabb a nők aránya, mint a férfiaké.	Munkanélküli nők számának csökkenése	A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A munkanélküli nők számára klub szervezése, ahol álláskeresési technikák elsajátítása, képzési lehetőség megismerése, életvezetési tanácsok)	önkormányzat	2023.06.30.	Tájékoztató munkanélküli nők száma Munkanélküli nők száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati forrás	Munkaerőpiacon való elhelyezkedés esélye
2	Munkába való visszatérés megkönnyítése	A kisgyermekes anyukák nehezen tudnak elhelyezkedni, nincs lehetőségük eljárni más településre dolgozni.	A kisgyermekes anyukák el tudjanak helyezkedni.	A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény	A bölcsőde népszerűsítése a kisgyermekes szülők körében. Az önkéntes munka hangsúlyozása a munkába való visszatérés megkönnyítésére.	Önkormányzat	2023.06.30.	Tájékoztató nők száma Önkéntes munkában résztvevő nők száma Elhelyezkedett nők száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyek növelése a foglalkoztatás terén

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Rendezvényeken való részvétel növelése	Az idős korosztály tagjai közül rendszerint ugyanazok vesznek részt az eseményeken	Elmagányosodás megelőzése	A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény	Az idősek klubjával, a civil szervezetekkel együttműködésben időseket érintő programok szervezése az elszigetelődés, elmagányosodás megakadályozás	Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény Idősek klubja	2023.06.30.	Helyi időseket érintő programok száma Eseményeken résztvevők száma	Pályázati források Humán erőforrás	Az idősek bevonása a közösségi életbe
2	Tájékoztatás	Jelentős az idősek körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Szükséges tájékoztatás, lehetőségek felkutatása	A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény	Honlapon, helyi újságban hirdetések	Kiszombori Szociális és Gyermekjóléti Intézmény Idősek klubja	2023.06.30.	Érdeklődők száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Megváltozott munkaképességűek alacsony foglalkoztatottsága	Megváltozott munkaképességűek alacsony foglalkoztatottsága	Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatottságának növelés	1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról	Megváltozott munkaképességűek átképzése, foglalkoztatás elősegítése	Önkormányzat és intézményei	2012.06.30.	Elhelyezkedett megváltozott munkaképességű személyek száma	Humán erőforrás Technikai erőforrás Pályázati források	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
2	Közutak, járdák akadálymentesítése	A településen a közutak, járdák akadálymentesítése nem megoldott.	A település fogyatékkal élő lakosai számára biztosítani az akadálymentes	1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és	Pályázati forrás megszerzése az akadálymentesítésre. Helyszíni felmérése,	Önkormányzat	2023.06.30.	Akadálymentesítésre vonatkozó terv megléte A közutak, járdák akadálymentesít	Pályázati források Szakemberek Humán erőforrás	Az akadálymentes közlekedés biztosítása a fogyatékkal élők

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			közlekedést.	esélyegyenlőségük biztosításáról	rehabilitációs szakember bevonásával tervek készítése. A beruházás megszervezése, a célcsoport tájékoztatása.			ettsége		számára.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

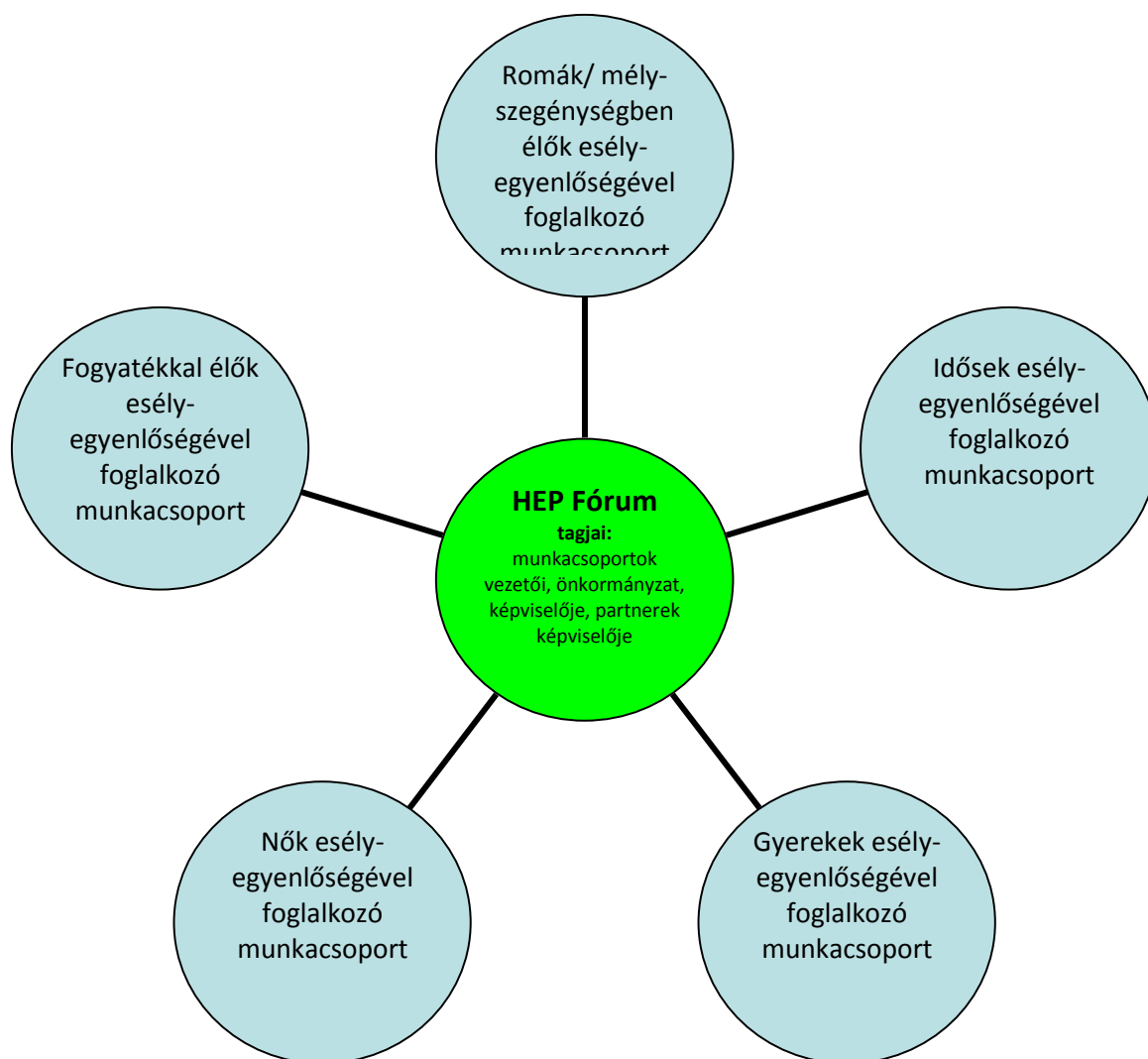
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a mindenkori polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

A Kiszombor Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és KNÖT számú határozatával elfogadta.

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

Szegvári Ernőné
polgármester

A Kiszombor Nagyközség Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

.....
Dr. Kárpáti Tibor
jegyző
Kiszombori Polgármesteri Hivatal

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

.....
Börcsökné Balázs Márta
intézményvezető
Kiszombori Karátson Emília Óvoda

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

.....
Kohut Amália
intézményvezető
Kiszombori Szociális és Gyermekegészségügyi Intézmény

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

.....
Szabóné Vígh Erzsébet
intézményvezető
Dózsa György Általános Iskola

Kiszombor, 2018. augusztus 28.

.....
Andrási Attiláné
elnök
Kiszombori Roma Nemzetiségi Önkormányzat

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kiszbombor Nagyközség Önkormányzat	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Kiszbombor i Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Kiszbombor i Karátson Emília Óvoda	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

